БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 304 (10364) | 1963 оной декабриин 26, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Һурагшанарай каникул ойртоо!

Декабриин 29-эй амаралтын үдэрые 31-дэ болгохо гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолһонтой дашарамдуулан, Россин Федерациин һургуулинуудта жэлэй түрүүшын хахадай хэшээлнүүдые энэ оной декабриин 29-дэ түгэсхэхэ гэжэ РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерство шиидхээ. Үбэлэй каникул хоёр долоон хоногой турша соо үргэлжэлхэ юм. 1964 оной январиин 13-да жэлэй һүүлшын хахадай хэшээлнүүд эхилхэ.

Москва. (ТАСС).

РСФСР-эй зургаадахи зарлалай Верховно Соведэй 2-дохи сесси

ШЭНЭ, ДЭЭДЭ ШАТА ТЭЭШЭ!

РСФСР-эй зургаадахи зарлалай Верховно Соведэй [хоё]рдохи сесси декабриин 24-дэ Кремлиин Ехэ ордон соо [эхилэ]гдээ.

Нэгэдэхи асуудалаар РСФСР-эй Министрнүүдэй [Сов]едэй Түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй Госпланай түрүүлэгшэ депутат К. М. ГЕРАСИМОВТА, хоёрдохи асуудалаар РСФСР-эй финансын министр депутат И. И. ФАДЕЕВТЭ үгэ үгтөө гэжэ урда тээнь мэдээсэгдээ һэн.

Нүхэр К. М. ГЕРАСИМОВАЙ элидхэлһээ

[19]64—1965 онуудта Россин [Фед]ерациин арадай ажахые [хүгж]өөхэ гүрэнэй түсэбэй [проe]ктые РСФСР-эй Министр[нүүд]эй Совет Верховно Сове[дэй] үзэмжэдэ табина.

[Энэ] хоёр жэлэй туршада до[лоон] жэлэй түсэбэй дүүргэл[тэ] түгэсхэгдэхэ, социалис[тическа эк]ономикые саашадань дэб[жүүлх]э талаар партиин [XXII] съездын табиһан зо[рилг]онуудые бэелүүлхэ за[ам]а урагшаа шэнэ томо ал[хам] хэгдэхэ зэргэтэй гээд [...]хэлшэ хэлээ. Эдэ зорил[гонуу]дые амжалтатайгаар [...]гэхэ хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-[гай с]аяхан болоһон Пленумэй [шиид]хэбэринүүд угаа ехэ уд[хаа]тай. Пленумэй ха[раал]һан хэмжээнүүд хадаа хи[миин] промышленностиие — бү[хы а]радай ажахын эгээн лэ [түрүү] һалбаринуудай нэгые [түргэ]нөөр хүгжөөхэ үргэн зам [нээж]э үгэнэ.

[...]э жэлэй ажахын дүнгүүд [тухай] элидхэлшэ тобшохоноор [хэлэ]жэ хэлээ. Партиин Цент[ральн]а Комитедэй болон пра[вител]ьствын үдэр бүриин ту[хал]жын ашаар республикын [совн]архозууд, нютагай Сове[дүүд,] предприятинуудай, ба[рилг]нуудай коллективүүд, [ажахын] хүдэлмэрилэг[шэд] социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, арадай ажахын түсэб дүүргэлгээр һайн үрэ дүн туйлаа.

Продукци бүхы дээрэнь, мүн хэдэ хэдэн шухалын шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха талаар Россин Федерациин промышленность жэлэйнгээ программые мүнөөдэр, тайлбарилан хэлэбэл, болзорһоонь долоон хоног урид дүүргэхэ гэжэ Верховно Соведтэ элидхэжэ болоно гээд К. М. Герасимов мэдүүлээ. Москвагай болон Москва городой совнархозууд, Ленинградска, Верхне-Волжско, Волго-Вятка, Средне-Уральска болон бусад хэдэн совнархозууд түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ байна. Үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулха, шэнэ техникэ болон технологи нэбтэрүүлхэ талаар промышленностиин бүхы һалбаринуудта хүдэлмэри хэгдээ. 400 тухай шэнэ янзын зүйлнүүд олоор бүтээн гаргагдадаг болоо. Промышленностьда ажалай бүтээсэ нёдондонойхитой сасуулбал 6,3 процентээр нэмээ.

Россин Федерациин промышленностиин хүдэлмэриин дүнгүүд юун тухай гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, долоон жэлэй турша соо түсэбһөө гадуур 30 миллиард түхэригэй продукци гаргаха уялгаяа тэрэ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин дүнгүүд тухай тогтоходоо, К. М. Герасимов иигэжэ заагаа. Россин Федерациин олон районуудта сагай уларилай угаа таарамжагүй байгаашье һаань, республика энэ жэлдэ бүхы дээрээ 1 миллиард 709 миллион пүүд оробһо таряа гүрэндэ худалдаа. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал, хартаабха худалдалга 31 процентээр, лёной утаһа—48 процентээр, мяха—19 процентээр нэмэһэн байна. Краснодарай хизаарай болон Ставрополиин хизаарай колхоз, совхозууд тон һайн үрэ дүн туйлаа.

Энэ жэлдэ Россин Федерацида нилээд ехэ хэмжээнэй капитальна хүдэлмэри хэгдэжэ, шэнэ предприятинууд ашаглалгада үгтөө. Химиин промышленностьда хоёр миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха хүсэтэй предприятинууд 11 һарын турша соо ашаглалгада үгтөө, хамта дээрээ табан жэлэй турша соо 24 шэнэ томо химическэ предприяти, 200 шахуу тусхай үйлэдбэринүүд баригдажа, ашаглалгада үгтөө.

Бүхы орон доторойхи шэнги республика дотор хүн зоной байдал саашадань һайжаруулха талаар хэмжээнүүд абтаа. Жэшээлхэдэ, гүрэнэй болон кооперативна розничо худалдаа наймааһаа хүн зомнай нёдондонойхидо орходоо 2 миллиард 400 миллион үлүүтэй түхэригөөр ехэ эдеэ хоолой болон промышленна эд бараа худалдажа абаһан байна. Энэ жэлэй турша соо Россин Федерацида зургаан миллион үлүүтэй хүн шэнэ байра абаха, байраяа һайжаруулха байна.

РСФСР-эй арадай ажахые 1964—1965 онуудта хүгжөөхэ түсэбэй гол зорилгонууд тухай тогтоходоо, тус проектээр иимэ юумэнүүд хараалагдана гээд элидхэлшэ хэлээ:

промышленностиин эгээн лэ түрүү һалбаринуудые, хамагай түрүүндэ, химиин болон тэрээнтэй холбоотой—химическэ машина бүтээлгын, нефтиин, газай болон целлюлозно-саарһанай промышленностиие булюу ехээр хүгжөөхэ;

үйлэдбэриие бүри ашаг ехэтэй болгохо, тэрэнэй материально-техническэ үндэһэ һуурииe саашадань бэхижүүлхэ, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасые болон мал ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, газар уһалха түхеэрэлгэнүүдые түргэнөөр бариха хэрэгтэ үндэһэлэн хүдөө ажахые түргэнөөр хүгжөөхэ;

наука, техникын туйлалтануудые, пластическа зүйлнүүдые болон синтетическэ материальнуудые, үйлэдбэриин түрүү дүй дуршэлые арадай ажахыда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, ажахын бүхы һалбаринуудай шанарай талые һайжаруулха, түүхэй эд, материал, түлишэ болон электрын элшэ хүсые бүри гамтайгаар гаргашалха;

ажалшадай байдал саашадань һайжаруулха, хүн зониие культурно-ажаһуудалай талаар улам һайнаар хангагдаха.

Промышленностиин талаар хоёр жэлэй турша соо продукци бүхы дээрэнь гаргалга 15,5 процентээр, тэрэ тоодо үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые («А» бүлэг)—16,7 процентээр, хэрэглэлэй зүйлнүүдые («Б» бүлэг)—12,8 процентээр нэмээхэ гэжэ хараалагдана.

Түүхэй эд болон элшэ хүсөөр элбэг зүүн районуудта промышленность бүри түргэнөөр хүгжэхэ. Эдэ жэлнүүдтэ продукци гаргалга Баруун-Сибириин болон Зүүн-Сибириин экономическа районуудта 19 процентээр, долоон жэлэй эсэстэ бүхы дээрээ зүүн районуудта, Ураалые оруулалсан, Россин Федерациин промышленна продукциин 30 үлүүтэй процентнь гаргагдаха юм.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор химиин промышленностиие булюу ехээр хүгжөөхэ гэжэ түсэб соо хараалагданхай. Капитальна барилга хэхын тулада энэ һалбарида 3 миллиард 50 миллион түхэриг һомологдохоор хараалагдана. Энэ хадаа үнгэрһэн хоёр жэлэйхитэй сасуулбал, 1,8 дахин нэмэһэн болоно. Химиин промышленностиин талаар минеральна үтэгжүүлгэ гаргалга түсэб дотор гол һуури эзэлхэ байна. Иимэ үтэгжүүлгэ 1964 ондо 13 миллион 709 мянган тонно хүрэтэр, 1965 ондо 19 миллион 164 мянган тонно хүрэтэр гаргагдаха. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, үнгэрһэн дүрбэн жэлэй турша соо хамта дээрээ гаргагдаһанай шэнээн шахуу минеральна үтэгжүүлгэ ерэхэ хоёр жэлдэ гаргагдаха болоно. Химиин промышленностиин бусад һалбаринууд, илангаяа синтетическэ материалнуудые үйлэдбэрилгэ мүн лэ түргэнөөр хүгжөөгдэхэ.

Республика дотор 1965 ондо 196 миллион тонно хүрэтэр нефть, 65 миллиард кубометр хүрэтэр газ абтаха байна. Энэ хадаа 1963 онойхитой сасуулбал, тус тустаа 16 процентээр, 33 процентээр ехэ болоно. Нүүрһэ малтан абалгые хоёр жэлэй турша соо 12 миллион тонноор, тэрэ тоодо Кузбасска совнархоздо—6,5 миллион тонноор нэмээгдэхэ байна.

12 миллион киловатт хүсэтэй түлишөөр хүдэлдэг шэнэ электростанцинууд ашаглалгада үгтэхэ. РСФСР дотор бүхы дээрээ электрын элшэ хүсэ гаргалга энэ жэлэйхитэй сасуулбал, 1965 ондо 55,6 миллиард киловатт-часаар нэмэхэ юм. Гансахан лэ ургалтань 1940 ондо бүхы Советскэ Союз соо хамта дээрээ гаргагдаһан электрын элшэ хүсэнһөө ехэ болоно.

Арадай хэрэглэлэй эд бараа саашадаа бүри элбэгээр гаргахын тулада РСФСР-эй хүнгэн, эдеэ хоолой болон загаһанай промышленностьда капитальна барилга хэхын тулада урдахи хоёр жэлэйхидэ орходоо нэгэ хахад дахин ехэ мүнгэ зөөри хоёр жэлэй турша соо зорюулха гэжэ хараалагданхай. Культурна ажаһуудалай болон ажахы дотор хэрэглэгдэдэг эд бараа гаргалга бүхы дээрээ эдэ жэлнүүдтэ 19 процентээр нэмэхэ.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй хараалһан хэмжээ ябуулганууд хүдөө ажахын үйлэдбэриие бүри түргэнөөр хүгжөөхэ шэнэ үргэн арга боломжонуудые бии болгоно гээд К. М. Герасимов хэлээ.

Түсэбэй ёһоор Россин Федераци дотор 1965 ондо 39,3 миллион тонно хүрэтэр ороогһо таряан худалдажа абтаха зэргэтэй. РСФСР-эй хүдөө ажахыда зорюулан, 1964 ондо 8 миллион 200 мянган тонно, 1965 ондо 14 миллион 100 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ үгтэхөөр хараалагдана. Энэ хадаа 1963 онойхитой сасуулбал, тус тустаа 41 процентээр болон 2,4 дахин ехэ болоно.

Капитальна барилгын талаар даалгабаринууд арадай ажахын түсэбэй шухалын шухала һалбари болоно. Республика дотор бүхы дээрээ капитальна барилгада 1964 ондо 15 миллиард 180 миллион түхэриг, 1965 ондо 16 миллиард 709 миллион түхэриг һомологдохо юм.

Ажалай бүтээсэ хоёр жэлэй турша соо промышленностьда 11,8 процентээр, барилгада — 12,1 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагданхай. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар эдэ жэлнүүдтэ промышленна продукциин болон барилгын хүдэлмэриин бүхы ургалтын дүрбэнэй гурбан хубиһаа үлүүтэйнь хангагдаха ёһотой.

Арадай байдал улам һайжаруулха, болбосоролыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ерэхэ хоёр жэлэй турша соо урагшаа шэнэ алхам хэгдэхэ. Россин Федерациин национальна доход 16 тухай процентээр дээшэлхэ. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлһэнэй фонд ехэ болохо, тэдэнэй тоонь олон болохо. Салин хүлһэнэй эгээн доодо захын хэмжээн дээшэлүүлэгдэжэ, бага хүлһэ абадаг хүдэлмэрилэгшэд һарадаа 40—45 хүрэтэр түхэриг салин абадаг болохо, гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын, культурын, коммунально-байрын ажахын болон хүн зониие хангалгатай холбоотой бусад һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэн гуримшуулагдаха. Стипенди, пенси болон тэдхэмжэ үгэхэ түлөөһэнэй, элүүрые хамгаалгын, түлөөһэгүй һуралсалай болон гүрэнэй зөөриһөө үгтэдэг бусад түлөөһэнүүдэй хэмжээн дээшэлхэ.

Хүн зондо промышленна эд бараан, эдеэ хоолой зүйл бүри ехээр худалдагдадаг болохо. Магазинуудай, столовонуудай, худалдаа наймаанай бусад предприятинууд олон болохо.

Гэр байрын барилга ехээр хэгдэхэ. Гүрэнэй мүнгэ зөөри, мүн кооперативна гуримаар болон бусад мүнгэ зөөреэр РСФСР-эй газар дээрэ хоёр жэлэй турша соо хамта дээрээ 78 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр ашаглалгада үгтэхэ ёһотой. Арадай гэгээрэл болон элүүрые хамгаалга саашадаа хүгжөөгдэхэ гэжэ түсэбөөр хараалагдана.

Мүнөө дурадхагдажа байһан Россин Федерациин арадай ажахын түсэб хадаа экономико болон соёл культурые саашадань хүгжөөхэ программа болоно. Энэ хадаа манай арадай ажахые хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлаха, бүри дээдэ шатада гараха арга олгожо үгэнэ. Энэ программые бэелүүлгэ коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха агуухэ хэрэгтэ шэнэ туһа нэмэри боложо үгэхэ гээд К. М. Герасимов түгэсхэлдөө хэлээ.

Нүхэр И. И. ФАДЕЕВЭЙ элидхэлһээ

[Ро]ссин Федерациин Гүрэнэй [бюдж]едэй проектые РСФСР-[эй] Министрнүүдэй Совет [РСФ]СР-эй Верховно Соведэй [үзэм]жэдэ болон баталамжада [таби]а. Энэ бюджет долоон [жэлэй]й һүүлшын хоёр жэлдэ—[1964]—1965 онуудта хамаадана. [Парти]ин XXII съездын болон [КПСС]-эй ЦК-гай Пленумүүдэй [шиид]хэбэринүүдэй ёһоор, рес[публи]кын промышленность, ба[рилга], хүдөө ажахы, транспорт [болон] соёл культурые сааша[дань] хүгжөөхэ, ажалшадай [байда]л улам һайжаруулха та[лаар] хэмжээ ябуулгануудые [...]бюджет шухала болохо [мүнгэ] зөөреэр хангаха байна.

[Бюдж]едэй оршо болон гар[гашые] [тэнцүү]мэ байхаар хараалагда[на. 19]64 ондо 29.258,7 миллион [түхэр]иг гү, али 1963 оной ту[сэбһөө]э 4 процентээр ехэ байха, [1965 он]дэ 1965 ондо 30.930 мил[лион] түхэриг гү, али 1964 оной [түсэбэ]й проектһээ 5,7 процен[тээр е]хэ байха.

[Ман]ай орон дотор гүрэнэй [бюдж]едэй үндэһэ һууринь та[ря]агүй ургажа байгаа со[циалис] ажахын олзо доходууд [болоно] гээд И. И. Фадеев онсо[лон тэ]мдэглээ. РСФСР-эй бюд[жет] гүрэнэй болон коопера[тивна] предприятинуудай ту[суул]һ[ан...]үүдһээ 1964 ондо [...]2 миллион түхэриг орохоор хараалагданхай. Эдэ мүнгэ зөөри бюджедэй бүхы оршын 91 шахуу процентнь болоно.

1964 ондо хүн зонһоо татагдаха налогһоо 2.709,5 миллион түхэриг орохоор хараалагдана. Ажалшадай олзо доходой дээшэлбэшье, тэдээнһээ бюджедтэ ородог мүнгэнэй хэмжээн жэлһээ жэлдэ хорожо, 1963 ондо 10,3 процентнь байгаа һаа, ерэхэ жэлдэ 9 процентнь болохо.

Бюджедэй бүхы гаргашын 95 үлүүтэй процентнь арадай ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ, республикын хүн зоной материальна болон соёл культурын эрилтэ хэрэглэмжые хангалгада зорюулагдаха юм. Россин Федерациин арадай ажахыда 1964 ондо Гүрэнэй бюджедһээ 13.973,3 миллион түхэриг, ажахынуудай өөһэдынь мүнгэ зөөриһөө 14.414,3 миллион түхэриг һомологдохо юм. Дурсагдаһан мүнгэ зөөриһөө промышленна предприятинууд болон барилгын организацинуудай хэрэглэмжэдэ 16.509,1 миллион түхэриг һомологдохоор хараалагданхай. Һомологдоһон ехэ мүнгэ зөөри хадаа промышленностиин эгээн лэ түрүү һалбаринуудые булюу ехээр хүгжөөхэ талаар партиин абаһан эрид шууд хараа шэглэлые бэелүүлхэ хэмжээнүүдые мүнгэ зөөреэр хүсэдөөр хангаха арга олгоно. КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэриин ёһоор химиин промышленность илангаяа хурдан түргэнөөр хүгжэхэ. Энэ хадаа хүдөө ажахые бүри түргэнөөр хүгжөөхэ, хүн зоной һуудал байдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ туһалха байна.

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ 1964 ондо 5.767,6 миллион түхэриг, тэрэ тоодо бюджедһээ—3.324,5 миллион түхэриг һомологдохоор хараалагдана. 1963 онойхитой сасуулбал, бюджедһээ һомологдохо мүнгэ зөөри 14,2 процентээр нэмэхэ юм. КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор газар уһалха, уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые бариха хүдэлмэридэ мүнгэ зөөри гаргашалга эрид ехээр дээшэлхэ болоно.

Гэр байра барилгада 1964—1965 онуудта 4.456 миллион түхэриг һомологдохоор хараалагдаа. Тэрээнтэй хамта предприятинуудай өөһэдынь мүнгэ зөөреэр гэр байрануудые нилээд олоор барихаар түсэблэгдэнхэй. Кооперативна барилга мүн лэ ехэ хэмжээтэйгээр хэгдэхэ байна.

Социально-культурна хэмжээ ябуулганудта 1964 ондо бюджедһээ 13.849 миллион түхэриг һомологдохо. Энэ хадаа 1963 онойхидо орходоо 478 миллион түхэригөөр ехэ. Эдэ гаргашануудта 1965 ондо 14.595 миллион түхэриг хүрэтэр һомологдохо, энэнь 1964 онойхиһоо 5,4 процентээр ехэ болоно. Социально-культурна хэмжээ ябуулганудта һомологдоһон мүнгэ зөөриин хахад шахууань гэгээрэлдэ зорюулагдаха юм.

Наука болон элүүрые хамгаалга хүгжөөлгэдэ, һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй эмхи зургаануудай гаргашада мүн лэ ехэ мүнгэ зөөри һомологдохо байна.

1964 ондо гүрэнэй пенси, тэдхэмжэ түлэлгэдэ, социальна хангалгада 4.650 миллион түхэриг гү, энэ жэлэйхидэ орходоо 9 процентээр ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдаха.

Гүрэнэй захиргаанай органуудай болон сүүдэй органуудай гаргашада 1964 ондо 448,2 миллион түхэриг һомологдохо. Энэ хадаа 1963 оной түсэбһөө 7,3 миллион түхэригөөр бага болоно бшуу.

Удаань РСФСР-эй автономито республикануудай, хизаарнууд болон областьнуудай, Москва болон Ленинград городуудай бюджедүүд тухай И. И. Фадеев мэдээсээ.

РСФСР-эй 1964—1965 онуудай Гүрэнэй бюджедэй проекттэй нэгэн доро, РСФСР-эй 1962 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоон Россин Федерациин Верховно Соведэй үзэмжэдэ болон баталамжада табигдана. Тоосоон дээрэһээ хаража үзэхэдэ, 1962 оной Гүрэнэй бюджет оршын талаар 100,9 процент, гаршын талаар 100,5 процент дүүргэгдээ.

Элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэ

Удаань РСФСР-эй Верховно Соведэй Бюджетнэ комиссиин нэмэлтэ элидхэлые тэрэнэй түрүүлэгшэ депутат **И. Е. Клименко** хээ. 1964—1965 онуудта РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые Бюджетнэ комисси хаража үзөөд, комиссиин оруулһан зарим заһабаринуудые хараада абалсан, тэрэниие һайшаахые дурадхана гээд тэрэ мэдээсээ.

РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедые баталха гэһэн дурадхал Бюджетнэ комисси оруулаа.

Партиин Москва городой комитедэй секретарь депутат **А. Е. Бирюков** түрүүлжэ үгэ хэлээ. Парти болон арадые найдуулһан найдуулгадаа москвагайхид хүрөө гээд тэрэ хэлээ. Нийслэлэй промышленность продукци бүхы дээрэнь гаргаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар даабарита тоонуудай ёһоор долоон жэлэй эсэстэ туйлагдахаар хараалагдаһан хэмжээндээ мүнөө жэлдэ хүрэһэн байна. Продукци бүхы дээрэнь, шухалын шухала түхэлэй олонхи продукциие гаргаха 1963 онойнгоо түсэбые Москвагай промышленность декабриин 24-дэ дүүргэээ.

Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ хоёр жэлэй түсэбые болон бюджедые баталха гэһэн дурадхал депутат оруулаа.

Ажалшадай депутадуудай Краснодарай хизаарай (хүдөөгэй) Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **И. Т. Трубилин**, «Рабочий» (Ленинград) гэжэ фабрикын бүд нэхэгшэ депутат **А. Т. Красикова**, «Заокский» совхозой (Москвагай область) звеньевой-механизатор депутат **И. С. Жирнов**, Алас Дурна зүгэй экономическа районой совнархозой түрүүлэгшэ депутат **Г. В. Захаров**, ВЦСПС-эй секретарь депутат **В. И. Прохоров**, депутадууд **И. И. Бирюков** (Горьковско область), **Г. Шафиков** (Башкирай АССР), **Н. М. Власова** (Эрхүүгэй область) сесси дээрэ мүнөөдэр мүн лэ үгэ хэлээ.

Декабриин 25-да сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

(ТАСС).

МОСКВА. Д. И. Менделеевэй нэрэмжэтэ Москвагай химико-технологическа институт химиин промышленностиин предприятинуудта шухала хэрэгтэй болохо шадабари ехэтэй мэргэжэлтэдые бэлдэдэг. Ороной бүхы союзна республиканудай болон дэлхэйн олон гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд эндэ һурадаг. Зураг дээрэ: пластическа зүйлнүүдые болбосоруулха талаар ерээдүйн мэргэжэлтэд, 4-дэхи курсын студентнүүд Флора Баллыева (Ашхабад) болон Овез Атдаев (Мары город) хэшээлдээ.

ТАСС-ай фотохроника.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ—ШАНГА ШАЛГАЛТА

Зоотехническэ заабари муугаар сахигдана

Сошордомо дохёо

Һү ехээр һааха гээшэ гансашье үнеэдые эдеэлүүлгэһээ бэшэ, мүн зүбөөр харууһалгаһаа, зоотехническэ заабари наринаар сахидаг байһанһаа дулдыдагынь мэдээжэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, һаалишан бүхэн һая тугаллаад байһан үнеэдые ямар сагта һааха, ямар гуримаар эдеэлүүлхэ, хэды һара болоод шэргээхэ тухайдаа һайса мэдэхэ ушартай.

Тиимэшье һаань, элдэбын ушар тохёолдоно. Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой зарим фермэнүүдэйнь байдал бирагүй. Жэшээлхэдэ, Тохойн үүлтэртэ малай фермын үнеэдтэ тэжээл багаар эдюулэгдэнэ гэхын аргагүй. Бэлэдхэгдэһэн үбһэ, шэмэтэ тэжээл, талха тарянай зүйл яһала ехэ. Малда бардамаар үгтэжэшье байдаг. Уһалууришье һайнтай.

Иимэ байгаад һүн юундэ багаар һаагданаб? Фермын 120 үнеэд найман һаалишадта даалгагданхай. Һаалишан бүхэн 17—18 үнеэ харууһална. Тэдэ үнеэдэйнь хахад һаагдадаггүй юм. Олон үнеэн сагһаа урид шэргээгдэшэнэ. Нилээд ехэ һүн абтаха байгаад, тиимэ ушарһаа алдагдана ха юм. Энээнтэй хамта, һаагдажа байдаг малыншье һүсэ хожороожо байнхай. Хэрбээ фермын түрүү һаалишан Александр Нимбуевай даадаг 18 үнеэнһээ үдэрэй 40 гаран литр һү һаадаг байбал, олонхи һаалишадынь 20—25 литр һү һаана. Энэнь тон бага. Үбһэ, тэжээл элбэгтэй байгаад, үүлтэртэ үнеэдһээ эды һү һаахада эшхэбтэршье бэшэ аал!

Имагтал зоотехническэ заабаринуудай муугаар бэелүүлэгдэдэг дээрэһээ иимэ ушар дайралдана.

М. Гатапов.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КОММУНИСТНУУД ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Долоон жэлэй табадахи жэл дүүрэхэ ойртобо. Жэлэй эсэс болотор үлэһэн эдэ үдэрнүүдые аша үрэтэйгөөр үнгэргэхэ, үйлэдбэриин түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ арга боломжоёо зорюулха гэһэн һанал эрмэлзэлгэтэй горнягууд амжалта туйлан ажаллана. Галуута-Нуурай шахтоуправлениин горнягуудай дунда нүүрһэ нэмэл аргаар малтадаг Геннадий Иванович Шубинай даадаг участогай коллектив түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Участогай хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ коммунистнууд жагсанхай. Үйлэдбэриин шиидхэхы участогуудта коммунистнууд хубаарилан табигдаад, эршэтэ ажалай һайн жэшээ харуулна. Партиин гэшүүд, экскаваторнуудай машинистнууд С. К. Шевченко, П. В. Балалаешников, Н. Д. Филиппов, машинистнуудай туһалагшад П. Осечков, А. Кириллов болон бусад ажалдаа коммунис ёһоор хандажа, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Эдэ түрүүшүүл өөһэдынгөө эршэтэ ажалаар горнягуудые амжалта туйлалгада зоригжуулна гээшэ. Ингэжэ хэлээшые баримталхын тула жэшээ болгон нэгэ экипажай ажал абажа харамаар. Партиин гэшүүн Петр Балалаешниковай хүтэлбэрилдэг экскаваторай экипажай дунда гурбан коммунист ажаллана. Тэдэнэр олон бэшэшье һаа, коллективэйнгээ дунда ехэ нүлөө дүүргэдэг. Имагтал коммунистнууд эрхим экскаваторщигууд гэжэ суурхана, мүн эгээл харюусалгатай ажалые дүүргэжэ ябана. Семен Кузьмич Шевченкын толгойлдог экипаж эбтэй эетэй ажалаараа суута гараһаар үнинэй. Эндэхи коммунистнууд ажал хэрэгээ зүбөөр, һайнаар эмхидхэжэ, ехэ бүтээсэ туйлана.

Коммунистнуудай жэшээгээр партийнабэшэшье хүдэлмэришэд шэн зоригто ажалаараа шалгарна. Жэшээлбэл, нүхэд А. В. Мариев, В. А. Иванов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг экскаваторнуудай экипажнууд энэ жэлэй эхинһээ хойшо үндэр бүтээсэтэйгөөр ажалладаг болоо. Эдэ коллективүүд һара бүриингөө даабарие 105—110 процент дүүргэдэг юм.

Тус участогай коллектив үйлэдбэридөө амжалта туйлан ажаллана. Үнгэрһэн арба нэгэн һарын даабариһаа гадуур малтагдаһан 59350 тонно шулуу нүүрһэн—социалис мүрысөөнэй үрэ дүн болоно. Энэ үе соо малтан абтадаг шулуу нүүрһэнэй өөрынь үнэ сэн горитой ехээр доошолуулагдана. Тус участогай туйлаһан энэ амжалтань партийно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриһөө сэхэ дулдыдана гэхээр. Партийна организаци ажахын шухала асуудалнуудые саг болзор соонь шиидхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Энээнэй ашаар коммунистнууд үйлэдбэри дээрэ зүбөөр хубаарилан табигдаа, социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Участогай хүдэлмэришэд коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэлсэхэ зорилго урдаа табяад, абаһан социалис уялгануудаа заатагүй дүүргэхые оролдоно. Коммунист Адольф Васильевич Мариевай даадаг экскаваторай экипаж абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, энэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Нүүрһэшэдэй туйлаһан амжалта өөрөө ерээгүй, харин оролдосотой ажалай үрэ болоно. Энэ амжалтаяа арьбадхан, бүри һайнаар ажаллахые оролдожо байһан хүдэлмэришэд урдаа шэнэ, харюусалгатай зорилго табина. Үйлэдбэриин арга боломжо элирүүлэн хэрэглэжэ, шулуу нүүрһэ нэмэл аргаар малталга нарижуулан һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Хэрэглэгдээгүй ямар арга боломжын бии байһые тодоруулха, дутагдалнуудаа усадхахые участогай коммунистнууд оролдоно. Тэдэнэй мэдэлдэ үгтэһэн техникэ, экскаваторнуудаа ашагтай һайнаар хэрэглэхэ гэжэ тэдэнэр шиидэнхэй. Экскаваторнуудай муугаар ашаглагдаһан шалтагаанһаа заһабарида удаан саг соо байлгагдажа, һаад ушаруулагдана. Мүн нүүрһэ малтаха бэлэдхэлэй ажал унжагайруулагдана. Участогай коммунистнууд иимэ байдалтай эбсээгүй, энэ дутагдалые усадхахые оролдоо. Иигэжэ эмхидхэлэй техническэ хэдэн хэмжээ ябуулга хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ байнхай. Энээнэй ашаар шулуу нүүрһэ малталгын бэлэдхэлэй ажал һайж... руулагдажа эхилбэ.

Ажалай бүтээсые дээш... лүүлхэ, шулуу нүүрһэн... өөрынь үнэ сэнгые хямдару... ха ехэ арга боломжо эндэ би... Участогай партийна органи... ци тэдэниие дүүрэн һайна... хэрэглэхэ, хүдэлмэришэн б... хэнэй бүтээсэ ехэтэйгэ... ажаллаха арга хангаха гэж... шиидээ. Тиин халаан, бригад... бүхэнэй даабаряа үлүүл... дүүргэхэ арга боломжо ба... гуулха зорилго табигдаба.

Долоон жэлэй табадахи ж... лэй туршада абаһан социал... уялгаяа бодотоор дүүргэ... гээшэ тус участогай комм... нистнуудай нэрэ хүндын хэр...

Ц. Балданов.

ХЭЗЭЭ ҺЭРГЭЭГДЭХЭ ХҮДЭЛМЭРИ БЭ?

Гурбан жэлэй саада тээ һэн. Энээхэн статья соо хэлэгдэхэ улаан булан соо нютагай хүнүүд яһала сугларжа, өөһэдынгөө һанадаг хүсэл эрмэлзэлгэ, ажабайдалайнгаа али нэгэ дутагдал тухай сэһэ руунь хөөрэлдөө бэлэй.

Тиихэдэ, тэрэ гурбан жэлэй саада тээ, улаан булан соо болоһон хөөрэлдөөн Бэшүүрэй совхозой хоёрдохи отделениин Хонхоло нютагта болоо.

— Совхоз дотор бүхыдөө тиимэ гэжэ яажа хэлэхэб. Юрэдөөл, манай отделенидэ, Шанага, Хонхоло нютагуудта хүн зонтой хөөрэлдөө үнгэргэхэ, лекци шагнаха ушар огто мартагдашанхай,— гээд, тэндэ һуугшад захаһаа абаад мэдүүлээ бэлэй.

— Олоной дунда гэгээрэлэй хүдэлмэриин мууһаа архидаха, элдэб таагүй ааша гаргаха ушар али олон,—гээд, нүгөөдэ зариман үргэлжэлүүлээ һэн.

Тэрэ үедэ совхозой хоёрдохи отделенидэ соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрие тиимэ һайнаар, үндэр хэмжээндэ бэшэшье һаань, дунда зэргээр үнгэргэхэ арга боломжо бии байһан гээшэ. Үнэн зүрхэнһөө оролдоод, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаад байгаа һаа, ямар нэгэ үрэ дүн туйлагдахал ха юм. Шанага нютагтань хүдөөгэй клуб, Хонхолодонь улаан булан хүдэлдэг байгаа.

Харин мүнөө, гурбан жэлэй үнгэрөөд, түүхэтэ долоон жэлэймнай зургаадахи жэлэй харагдажа эхилээд байхада, Бэшүүрэй совхоздо соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин сошожо унахаар муу байһаниинь гайхалтай. Үнөөхи Шанагын клубай үмхиржэ, ороһон хүниие «зангадаха» болоходонь хаажа, үүдэ үрхынь хадагдаһаар хоёрдохи жэлынь ябаба. Нүгөөдэ Хонхоло голойнь улаан булан эзэгүй хооһон хэбтэдэг.

Эгээл иимэ бэрхэшээлтэ байдал совхозой центр Шэбэртэ тосхондо тохёолдоо юм гэжэ һанагдаагүй. Хэдэн зуун айлай ажаһуудаг энэ нютагта одоолшье соёл гэгээрэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие хүсэндэнь хүргэхэ арга бишл байгаа. Олон багшанартай дунда һургуули, больница, совхозрабкооп хүдэлдэг. Совхозой гансахан конторо соо дээдэ һургуулитай мэргэжэлтэд захаһаа абаһаар. Галуута-Нуурһаа дамжуулагдаһан электрын элшэ хүсэн үдэр һүниие илгангүй яларна. Соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрие ударидан жолоодохо совхозой партком, комсомолой комитедэй ажал ябуулга эидэһээ бэелүүлэгдэдэг гээшэ.

Совхозой түб тосхонойхидой культурна ажабайдалтай танилсаад байхадаа, баһал урмаа хухархаар. Эндэхи наһатай зоной үбэлэй һүниин утаһаа хашархаһаа байха, олон тоото залуушуулайнь киногоошье хараха аргань үгы.

Энэ мэтын дутагдалнуудые тоолохо болоо һаа захагүй олон. Теэд партиин онсо анхарал хандуулжа байһан соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри эндэ яахадаа иимэ муу байдалда орооб гэжэ асуугдана. 8—9 тосхонһоо бүридэһэн энэ совхоз республикымнай ехэхэн ажахынуудай нэгэн юм. Отделени, бригада, фермэнүүдтэнь үнэн сэхэ ажалаараа алдар солотой болоһон түрүү хүнүүд яһала олон. Коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн һаалиин хэдэн фермэнүүдшье бии. Тэдэнэй хүдэлмэриин баян дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын тула нэн түрүүн ойлгууламжын хүдэлмэридэ эмхи гурим байгуулагдаха байгаа.

Совхозой түб тосхон Шэбэртэ дээрэ дунда һургуулиин директор Л. Н. Степановай хүтэлбэрилдэг лекторнүүдэй бүлэгтэ 14 хүн ородог. Гэбэшье совхозой хүдэлмэришэд энэ бүлэгэй хэн нэгэ лекторэйнь уласхоорондын байдалаар гү, али ямар нэгэ ондоо һонирхолтой темээр энэ намарай элидхэл хэһыень һананагүй. Гутай, Шанага, Амгаланта, Хонхоло, бусад нютагуудташье бүри лекторэй ерэжэ, хүн зониие суглуулһыень һанаха хүн олдоогүй. Лекторнүүдһээ гадна, агитаторнууд ажалшадай дунда ябуулагдаха ойлгууламжын хүдэлмэрие гол түлэб даажа абаха хүнүүд болоно. Агитаторнуудые ажалаа ябуулнагүй гэжэ яажа хэлэхэб. Оролдодог, ажал хэрэгтээ үнэн сэхээр хандадаг агитаторнууд сүлөөтэй сагтаа даажа байһан айлнуудтаа ябажа, мүн ажал дээрээшье ябаха зуураа, хүнүүдэй һонирхоһон асуудалые тайлбарилан үгэнэ.

Эдэ агитаторнуудай хүдэлмэрие улам эдэбхитэй, бүри үргэн дэлисэтэй болгохо зорилгоор совхозой партком тусхай семинар үнгэргэжэ, дүй дүршэлыень андалдан абалсуулха талаар мүртэй юумэ хээгүй байшоо.

Соёл гэгээрэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин иимэ муугаар табигдаад байхада, ажал хэдэггүй aaраг ябадалтанай муу нүлөөгөө дэлгэрүүлхэ арга олоной дунда бии болоно бшуу. Архи ууха, хулиган ааша гаргаха ушарай үзэгдэдэгшье байһаниинь совхозой парткомдо мэдээжэ.

Соёл гэгээрэлэй хүдэлмэридэ байһан эдэ дутагдалнуудые ямар аргаар усадхаха хэрэгтэйе парткомой секретарь нүхэр Гомбоев, совхозой директор нүхэр Козлов, парткомой бюрогой гэшүүд бултадаа һайн мэдэнэ. Партиин ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэрие дүүргэлтэ болгон, соёл гэгээрэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие һайжаруулха хүсэн тус совхозой партийна организацида дүүрэн бии гэжэ найдагдана.

Б. Дашиев,
манай корр.

Һаалишадай мүрысөөн шэнэ хүсөөр дэлгэрэг лэ

Кабанскынхидай уряа бүгэдөөрөө дэмжэе

* * *

Мүнөө намар нүхэр Бодиев хаража ябаһан мяханай малнуудые тэдэ ороод хүдэлжэ байнхай. хүбшын бэлшээриһээ буужа, хатушаагаад, һарлаг үнеэдэй гүүрЗундаа, намартаа мал бүхэнөө 1 килограммһаа үлүүгээр таргалуулһан байгаа. Зураг дээрэ: Шойдон Бодиев Соли Доржиева һамгантаяа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Холын малшадта—анхарал!

Ажал! Ажал жаргал асардаг гэлсэдэг. Тиимэл даа. Ажаллаагүй һаа, хайшан гээд ажаһууха болоноб! Хүн бүхэн үнэн сэдьхэлээ табижа, һайнаар лэ ажаллажа байгаа һаа, колхоз, совхозоо, нютаг нугаяа баян дэлгэр болгохол.

КПСС-эй ЦК-гай һаяын Пленумэй материалнуудтай танилсаад байхадаа, хүдөө нютагай хүн зон баярлана. Орон доторнай хими дэлгэржэ, хүдөө ажахыда туйлай ехэ туһаламжа үзүүлхэнь. Энэ ушар мал ажал эрхилдэг манай Аха нютагай малшадые улам зоригжуулна.

Би иигэжэ хэлэхэ һанаатайб. Бригадамнай үбэлжэлгэдэ муу бэшээр бэлдээ. Адууһа малаймнай байранууд саг соогоо заһабарилагдажа абтаа. Хуушарһан хото хорёогоо һэльбэн заһаабди. Үбһэ тэжээл нилээд ехэ бэлэдхэгдээ. Тэрэнээ гамтайгаар гаргашалжа, малаа тураажа зүдэрөөнгүй ондо оруулха зорилготойбди. Энэ талаар Шарзын һаалиин фермын ажалые тэмдэглэхээр. Эндэхи һаалишад үнеэдтээ үбһэ тэжээлыень тусгаар рационой ёһоор гаргашалжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлнэ. Үбэлэй үедэ һү ехээр һааха гэһэн кабанскынхидай бэшэгтэй танилсажа, үнеэдтээ бүдүүн тэжээл буйлуулан эдюулхээр бэлэдхэл хэгдэжэ эхилээ. Тиихынгээ хажуугаар ерэхэ жэлдэ үбһэ ногооной баян ургаса абахын тула сабшалангай газар дээрэ наг шэбхэ гаргажа эхилэнхэй. Манай эндэхи эрхэ байдалда гол түлэб үбһэ сабшагдажа абтадаг. Хэрбээ сабшалангаа һайса үтэгжүүлбэл, үбһэ ногооной ургасые хоёр дахин дээшэлүүлжэ шадахабди.

Үбэлэй түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ зорилго бригадымнай хонишод табинхай. Хурьгадай байранууд һайнаар заһабарилагдаа һэн. Мүнөө үедэ түрүүшын хурьгад абтажа захаланхай. Хонишод Д. С. Патархеева, Ж. Патархеев, Д. Налханова, Н. Дамшаев гэгшэдэй даадаг отарануудта 20—25 хурьгад абтаа.

Һубай мал адуулагша нүхэр С. П. Патархеев Тата шалуур гэжэ газарта үбэлжэжэ байна. Энэ нүхэр үбэлжэлгын үедэ харууһалдаг малаа хүшэ шадалтайгаар ондо оруулха хүсэлтэй. Үнинэй малшан сүлөөтэй сагтаа миил һуудаггүй зантай. Энэ жэлдэ малдаа шэнэ хото, мүн өөһэдтөө бани түхеэрээ. Тиихэдэ манай бригадын бүхы малшад һаруул гэрнүүдтэй болонхой.

Тиигэбэшье хүдэлмэрингөө зарим дутагдалнууд тухай хэлэхэ байнаб. Малай үбэлжэлгын харюусалгатай үедэ соёлой гуламтанууд үшөөл биража хүдэлнэгүй. Юуб гэхэдэ, бригадымнай библиотекые нүхэр О. Жамбалова даажа байдаг. Өөрынгөө үүргые хүсэд бэелүүлнэгүй гэжэ һанагшаб. Малшад элдэб ном уншахые хүсэдэг. Тэрээнһээ гадна, малшадта кино үсөөн харуулагдана. Гансал бригадын түбтэ кино табигдахаһаа бэшэ, Шарза нютагай малшадта үнинэй харуулагдаагүй.

Ц-Д. Цыбиков,
Ахын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи бригадын бригадир.

* *

Үдэр бүри мянган грамм

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Малшад Анастас Лаврентьевич Зайцев Анатолий Михайлович Чиканов хоёр даадаг 42 хашарагаа түргөөр таргалуулжа байнхай. Октябрь һарада малынь тус бүридөө хоногой 1200 граммаар, ноябрь һарада—798 граммаар шэгнүүрээ нэмээгээ.

Эндэхи малшад үбэлжэлгын үедэ хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абанхай. Шахагдажа байдаг хашарагуудтаа талха тарянай зү... шэмэтэ тэжээл хэм соонь эдюул...

—Эдэ хашарагуудаа һайнаар рууһалжа, январь соо гүрэнд... далдахабди. Тэрэ болотор 3—3 це... нерһээ бага бэшэ шэгнүүртэй б... гогдохо юм,—гэжэ түрүү мал... мэдүүлнэ.

Б. Чагдуров,
XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз.

Улаан тугаа алдахагүй

ЗАГАРАЙ. Социалис мүрысөөндэ эрхимлэн, Улаан тугаа алдангүйгөөр барижа ябаһан Эрхирэгэй совхозой Арьбажалай фермынхид жэлэйнгээ түсэбые хори гаран үдэрөөр уридшалан дүүргээд, жэлэй түгэсэтэр түсэбһөө гадуур 130 центнер һү һаахаар ши... дэнхэй. Мүнөө фермэнь у... рэй 500—600 литр һү һаана.

Фермын эрхим һаалишы... Е. Базаржапова, Ж. Жалса... ева, Г. Норбоева, Д. Дагда... ва, Б. Гомбоева гэгшэд һаалгаар жэлэйнгээ даа... рие үлүүлэн дүүргэнхэй. М... адуулагшад С. Балганжап... Д-Ц. Эрдынеев гэгшэд ма... таалтайгаар ажаллана.

—Кабанскынхидай уряае ...луунаар дэмжэбэди. Үбэл... үедэ һү һаалгаар абаһан уя... гаяа дүүргэхэ хүсэлэнтэйб... —гэжэ арьбажалайхид м... дуулнэ.

Г. Базаржапов.

Таһархайн түрүү һаалиш...

ТҮНХЭН. Зүүн Саянай Т... һархайн һаалиин фермын түр... һаалишан Д. С. Манзараева н... хэдэйнгөө дунда магтаалтайга... хүдэлжэ ябадаг. Дүй дүршэлт... энэ һаалишан жэлэй эхинһ... хойшо 20 гара мянган литр ... хэ гү, али үнеэн бүриин 13... литр һү һаагаа. Нютагай үүл... рэй үнеэдһээ эды һү һааха г... шэ хүнгэн хэрэг бэшэ гэжэ эн... хид хэлсэдэг.

С. Балданов.

МОРДВАГАЙ АССР. Эл... тролампануудые бүтээдэг ... ранска завод люминесцен... лаампануудые бүтээн гарга... болоо. Люминесцентнэ лаам... нууд нооһо ээрэдэг, химиин ... водуудай цехүүдые гэрэлтү... гэдэ үргэнөөр хэрэглэгд... Бүхы орон соо бүтээгд... иимэ лаампануудай хахадһа... үлүүе тус завод бүтээн гар... даг. Зураг дээрэ: люминесце... нэ лаампануудые турш... комсомолка Римма Пол... бэлэн продукци эльгээхээ б... дэжэ байна.

ТАСС-ай фотохроник...

Түрүү хонишоной шалгаад үзэхэдэ...

„ҮГЛӨӨДЭР ХЭХЭБДИ“ ГЭЭД ҺУУХААР БЭШЭ

Һаяхан манай редакциин гуйлтаар Үдын совхозой эрхим хонишон Григорий Николаевич Скворцов Хориингоо үйлэдбэриин управлениин Анаагай совхозой, Эгэтын «Победа» колхозой эхэ хонидой отарануудаар ябажа, хонишодой түл абалгадаа хэр бэлдэжэ байһые хараһан, өөрынгөө дүй дүршэл хубаалсаһан байна. Түрүү хонишоной ажаглалтанууд тухай доро бэшэгдэбэ.

ХЭЭЛИТЭЙ ХОНИДОО ҺАЙНААР ЭДЕЭЛҮҮЛХЭ

Отаранууд дээгүүр ябахадаа, Григорий Николаевич эгээн түрүүн эхэ хонидоо хэр эдеэлүүлнэб гээд һонирхоно. Анаагай совхозой 2-дохи, 3-дахи, 5-дахи фермэнүүдтэ ажалладаг ахалагша хонишод Сыжип Шагдарова, Галина Доржиева, Ойдоп Тагаров, Зоя Бадмаева гэгшэд хонидоо ноябриин хахадһаа һайнаар эдеэлүүлһэн, оролдосотойгоор адууһан байна. Тиимэһээ хонидойнь тамир һайн.

Отара бүхэндэ хүгшэн, тамир һулатай хонид илгагдажа, газаа байлгагдажа эдеэлүүлэгдэнэ. Энэнь һайшаагдаба.

Зүгөөр «Победа» колхозой хонишон Дулмажап Михеевагай отарада тад ондоо байба. Хонидынь эндэ ехээр туража эхилээ. Олохон тамир муутай хонидынь һүрэг сооһоо илгагдаагүй, бэлшээридэ ябажа байһан зандаа.

— Яахадаа хонидтнай иимэ туранхай байнаб?—гэжэ асуухада:

— Колхозой правлени һайн шанартай үбһэ үгэнэгүй, мүнөө хүбшын шэмэ багатай үбһэ хямһагаар эдюулнэбди. Хонидоймнай хээли ехэ болоо, һайхан үбһэ эрижэ ядаалби. Зундаашье бэлшээри муу байжа, һайса таргалаагүй юм,—гээд тэрэ харюусаба.

Үнэхөөр колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыренжапов) хээлитэй хонидые һайса эдеэлүүлхэ хэрэгтэ анхарал табяагүй байшоо. Түрүү хонишоной ажаглалта хэхэдэ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд хүндэтэйгөөр хүлеэн абажа, дары хэмжээ абтаха гэжэ найдуулаа.

Хонишодынь малдаа нарһанай шэлбүүһэ үгэдэггүй байшоо.

— Манай хонид шэлбүүһэ тон дуратайгаар эдидэг. Бидэнэр ойһоо шэлбүүһэ асаржа, газаагаа ходо байлгадагбди. Энэмнай витамин ехэтэй тэжээл гээшэ,— гэжэ нүхэр Скворцов хонишодто дурадхаа.

— Шэлбүүһэ асаржа хонидтоо үгэдэг болохобди,—гэжэ хонишод харюусаһан байна.

Мүн олохон хонишод түрэхэ хонидоо үдэрэй нэгэ дахин уһалдаг байба. Энээниие нь нүхэр Скворцов дутагдалда тоолоо.

— Бидэнэр хонидоо сүүдхэ соо заатагүй хоёр удаа уһалдагбди, —гээд, Григорий Николаевич хэлэбэ.

Хээлитэй хонидые һайнаар эдеэлүүлхэдэ томо, шэрхи бэетэй түл гарадаг гэжэ түрүү дүй дүршэл, зоотехническэ эрдэмшье һургадаг. Илангаяа ноябрь, декабрь һаранудта хонидой нооһон ехээр ургадаг, хээлинь томо болодог ха юм. Тиимэһээ энэ үедэ эхэ хонидые хүсэд эдеэлүүлээгүй һаа, тамираа түргэнөөр алдадагынь мэдээжэ бшуу.

ҺАЙН БАЙРА ХЭРЭГТЭЙ

Үбэлэй янгинама хүйтэндэ хурьга абаха гээшэмнай бараг хэрэг бэшэ. Тиимэһээ хурьгатай хонидой байха дулаан уужам, хуурай, һаруул байра хэрэгтэй.

Шалгагдаһан отаранудта тиимэ байра бии байба. Илангаяа Анаагай совхозой 2-дохи фермын залуу хонишод Зоя Бадмаева, Бальжима Цыдыпова гэгшэд байраяа һайса бэлдэжэ байнхай. Тэдэнэр байрынгаа хана шабахаһаа гадна, хойто талаһаань дабхар хаяа хэжэ үгэнэ.

Анаагай совхозой хонишод энэ жэлдэ хурьгадай доро һолоомо дэбдихээ болижо, харин хохир хэрэглэхэ гэжэ шиидэнхэй. Тиигээд зундаа, намартаа хонинной хоргооһо ехээр обоолжо, хохир болгоо. Энээниие нь нүхэр Скворцов ехээр һайшаажа, ерэхэ жэлдэ өөрөө хохир бэлдэдэг болохоб гэжэ олзуурхаа.

Хонишон Сыжип Шагдаровагай отарын байрадань ороходо, хуушан шэбхэнь малтагдаагүй байба. Энээндэ Григорий Николаевич ехээр дураа гутажа, саашадаа ажалдаа иимэ залхуугаар хандахаяа болиит гэжэ хэлээ.

Тиихэдэ зарим хонишод «саг эртэ, үрдинэ бэзэбди» гэһэнииүгээр бодомжолжо, мүнөө хүрэтэр хото хорёогоо хүсэд бэлэн болгоогүй, хана хаяаень һайса дулаалаагүй байһаниинь элирбэ.

Хурьгадые кошарно-базова аргаар түлжүүлхэдэ, олон хаамагууд хэрэгтэй болодог гээшэ. Ута, оодон хаамагууд үсөөн байбал, хонишод өөһэдөө зободог. Илангаяа түрүүшынхеэ түрэһэн хонидые хурьгадтайнь 5—7 үдэр амяарынь байлгаагүй һаа, хурьгаяа танидаггүй ха юм.

— 600 гаран хонитой манай отарада 1 метр утатай 90 хаамаг, 3 метр хэмжүүртэй 50 хаамаг хүсэд хүрэдэг,—гэжэ нүхэр Скворцов хонишодто хөөрэжэ үгөө.

Теэд «Победа» колхозой отарануудта хаамагууд тон үсөөн байна.

—Хаамагуудые олоор хэжэ, һаяар отарануудта абаашахабди, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыренжапов түрүү хонишониие найдуулаа.

Гэхэтэй хамта зарим хонишод хаамагуудые наринаар хадагалангүй, эбдэжэ хаядаг, үгы болгодог гэжэ элирээ. Энэ ушарта жэл бүри хаамагуудые дархалхада, хэды ехэ гарза гаранаб.

Нүхэр Скворцовой ябаһан отарануудта электрын гэрэл оруулагдаагүй байба.

— Мотоор асархабди, тэрэниие табиха дулаан байра түхеэржэ үгэхэбди гэжэ совхозой ноёд хэлэһээр үнинэй. Теэд тэрэнь хэзээ бүтэхэ юм,—гээд, хонишон Сыжип Шагдарова гомдоно.

Имэрхүүгээр бусадшье хонишод мэдүүлбэ. Энээн дээрэһээ бодоходо, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хурьгатай хонидой байрада электрын гэрэл оруулха хэрэгтэ анхарнагүй гээшэ ха гэжэ харагдана.

БҮХЫ ЮУМЭЕЭ БЭЛЭН БОЛГОХО

Энэ жэлдэ Хориин үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд эхэ хонидой отаранудай байдалые гуримшуулха талаар ехэ юумэ хэһэн байна. Отара бүхэндэнь гол түлэб 500—600 хонитой болонхой. Урдань зарим отарада 900—1000 хонид байдаг байгаа бшуу.

Үнгэрһэн жэлэй дүй дүршэлые анхаралдаа абажа, мүнөө отарануудаа хоёр бүлэг болгожо, хонишон бүхэндэ даалгаад, хото хорёоень хубаажа байнхай. Тиигээд тэдэнэртэ хурьга түлжүүлхэдэнь туһалхаар нэгэ—нэгэ хүниие нэмэжэ үгэхөөр харааланхай. Тэдэ хурьгашадынь урдынхида адли 45 хоног соо бэшэ, харин 4 һара хахад хүдэлхөөр томилогдоно.

Тиимэ болохолоороо, 600 хонитой отарада түл абалгын үедэ хамта дүрбэн хүн хүдэлхэ болоно. Эдэ хүнүүдэй ямаршье һаадгүйгөөр ажаллахынь тула бүхы юумыень уридшалан һайнаар түхеэрхэ, бэлдэхэ гэжэ хэлсэгдэнхэй.

«Победа» колхозой, Анаагай совхозой отаранудта түл абалгын үедэ түгэс хүрэхөөр үбһэ, һолоомо, зелёнко зөөгдэжэ дүүрэхээ байна. Хориин суута хонишон Ойдоп Тагаровай бригада үбэлжөөнһөө холо бэлэдхэһэн үбһөө бүхыдэнь шарга дээрэ һурилһэн байжа, мүнөө тэрэнээ зөөшье хоролтогүй, тракторaар шэрэжэ асарна. Энэнь һайшаагдаба.

Отара бүхэнэй газаа түлеэ залһан бэлдэгдэнхэй.

— Һаяар «Дружба» хюрөөгөөр хонишодой газаа ороһон түлеэ тайража үгэхэбди,—гэжэ Анаагай совхозой хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлбэ.

Мүн түл абалгын үедэ хүрэхөөр гурил талха хонишодто үгэдэг байһаниинь һайшаалтай.

Шалгагдаһан отаранудта хонишодой гэр байра зохидоор түхеэрэгдэнхэй, арюун сэбэрээр һууна гэжэ харагдаа. Хонишод газетэ абадаг, зүгөөр радиоприёмнигууд хомор.

Шалгалта үшөө юу харуулааб гэхэдэ, хонишод бэе бэедээ ябалсажа, дүй дүршэлөө халан абалсахадань, угаа ехэ аша туһатай гэжэ ойлгогдоо.

— Ажалыемнай хаража, ажаглалта хэһэндэтнай ехэ баяр хүргэнэбди,—гэжэ түрүү хонишондо малшад үнэн сэдьхэлһээ мэдүүлбэ.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корреспондент.

Хурьгатай хонидой доро дэбдихэ хохир Анаагай совхозой отаранууд дээгүүр бэлдэгдэнхэй. Энээниие Г. Н. Скворцов хаража һонирхобо. Зураг дээрэ: Д. Жимбуевай отарада обоологдоһон хохир хаража байна.

А. БОРИСОВАЙ фото.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной декабриин 26.

Дүй дуршэлөө халан абалсая!

Сабшалангаа үрэ ехэтэйгээр ашаглажа, үбhэ ехээр абая

...шалан гээшэ колхоз, совхозуу... ...хэ баялиг болоно. Тэрэнээ эзэн ...р, hайнаар эдлэжэ шадаа hаа, ...ы бүхэн ниитынгээ адууhа мал... ...дам хүрэхэ үбhэ сабшажа аба... ...йhаниинь лабтай. Колхозой гү, совхозой сабшалан дээрэ жэлэй ...н сагта зохихо хүдэлмэри хэг... ...эг байха ёhотой. Тиигээгүй hаа, ...э hа...а ургуулха, үбhа ехээр ...нь бэрхэтэй гэжэ өөрынгөө дүй ...элhөө тодорхойлооб.

...дань гектар бүриhөө зуугаад бу... ...и абтадаг байhан буусын үтэг... ...мүнөө 5—10 центнер үбhэн га... ...болоhоной гол шалтагаан юуб ...э, зарим нютагай сабшалан шу... ...ургааhанда даруулжа, үбгэ эсэ... ...эй малтаhан ханаабууд эдэгэ... ...сараагүй болошоо.

...мэ байхыень харахадаа тэсэхэ ...и болёод, 1953 ондо луговод ...т гэжэ колхозойнгоо правлени... ...андаа бэлэйб. Тиихэдэ таряан ...ай бригадираар хүдэлжэ бай... Тэрэ үедэ сабшалан эзэгүй, хү... ...муудажа байhан юм.

...лхозой эгээл холын сабшалан ...о Хужарта, Майла, Соорхой гэ... ...этын хамтадаа 600 гаран гек... газар даажа абаhан байхаб. Тэрэ ...hээ хойшо арбаад жэлдэ лугово... хүдэлhэн, зарим тэды дүй дур... ...эй болоhон тула тэрээн тухай... ...хөөрэжэ үгэхэ, өөрынгөө hанал ..., ажаглалтанууд тухай тэмдэг... хүсэлэнтэйб. Тэдэ газарнуудые ...усалгадаа даажа абахадамни, ...шье мүртэй ханааб, хаалта гэжэ ...агүй юм. Тэндэ ямар хүдэлмэ... ...эхэ хэрэгтэй байhыень элир... ...жэ, правленитээ хамта тусхай ...ээ хараалаа бэлэйбди. Тиигэжэ ... ондо Хориин МТС-эй хүсөөр ...арта, Хуурай, Баруун-Бэе гэхэ газарнуудта урдын hубагай ...гаар дахин ханаабуудые тата... байгаабди. Тиигэhэнэй ашаар ...хи 1000 гаран гектар сабша... уhалагдаха аргатай болоо hэн.

...л түлэб 4 хүн хүдэлдэг hэмди. ... сагта механизмшье байгаагүй, ...а хүрзэ барижа, бар хүсөөрөө ...и хүдэлмэреэ бүтээхэш. hүүлэй ...д жэлдэ үтэг шэбхын үнэр абаа-гүй газарта дал, хашаагай үбдэгсөө болошоhон шэбхэ малтажа, мори шаргаар шэрэжэ гаргахаш. Гайтайл hэн. Мүн Майла, Соорхойдо ханаа-бай үгыhөө боложо, хадын горходой уhан hабаhаа халижа, тэндэхи саб-шалангай намаг шабар болошотор аягалhан байгаа. Тэндэ мүн ханааб малтажа, горходой hаба үргэдхэжэ, намагыень хатаажа шадаhан байгаа-бди.

Гэхэтэй хамта Хужартын, Баруун, Зүүн-Асануудай сабшалан уhалха гэ-хэдэ, эртүүр уhаниинь барагдаша-даг, ёhоор ундалуулжа үрдидэггүй байгдаа. Тиимэ хадань, тэндэхи бу-лагуудые (6 булаг бии юм) сүмэл-жэ, hабадань мүльhэ хүргөөд, уhыень өөдэнь хаюулан тошо ха-ляадаг дүршэлтэй болообди. Илангаяа февраль, март соо тэдэ булагуу-дай уhан ехээр бусалжа өөдөө га-радаг, тэрэ үеые алдажа болохогүй. Иимэ хүдэлмэри хээд байбал, булаг бүхэндэ арбаад мянган кубометр мүльhэн хүрэдэг юм. Дулаархада, гол горхон шэнгеэр hайрам урдажа захалдаг, тэрэнииень сабшалан дээ-гүүрээ ябуулжа ородог байнабди.

Уhалалга хэхын хажуугаар сабша-лангаа hайса үтэгжүүлхэ оролдолго гаргадагбди. Хужартын малай бай-рын наг шэбхые жэл бүхэндэ дүтэ шадарай сабшалан дээрэ гаргажа, уhалхынгаа урда тээ нэгэ жэгдээр буталжа байгаад тараадагбди. Жэ-шээнь, 1960 ондо 670 тонно гэхэ гү, али 2250 шарга шэбхэ морёор зөөжэ, сабшалангаа үтэгжүүлhэн байнабди. Тиихэдэ шэбхэжүүлhэн Шэбэрэй үбэртэхи 70 гектарай га бүриhөөнь 35 центнер үбhэн абтаhан юм.

hайнаар шэбхэжүүлhэн сабшалан хэдэн жэл удаагаар hайн ургаса үгэ-дэг. Тиигэбэшье, сэхынь хэлэхэдэ, hүүлэй 2—3 жэлэй турша соо элдэб шалтагаанhаа (техникэ дуталдана) сабшалан дээрэ шэбхэ мууса гаргаг-дана. Гол түлэб уhалалгын лэ хүсөөр үбhэн абтана гэхэдэ алдуу болохо-гүй. Үтэгжүүлгэ, уhалалга тухай асуудалай мүнөө онсолон табигдаад байхада, совхозоймнай хүтэлбэрилэг-шэд энэ хэрэгтэ анхаралаа хандуул-даг болохо бэзэ гэжэ найдагдана.

Үсөөхэн хүндэ дан ехэ тала дай-да даалгагдажа үгтэнэ. Тиимэhээ сабшалан hайжаруулха бусад хү-дэлмэри барандаа жэгдэ hайнаар бү-тээгдэнэгүй. Жэшээнь, минии даадаг сабшалан хараа байса шугы бургаа-hаар дүүрэжэ, хүбхэнтэжэ захалаа. hүүлэй 10 жэл соо Хужартын, Дун-да-Асын сабшалан 150 гектараар хороhон байна. Эндэхи шугы бур-гааhа сэбэрлэхын тула 1962 ондо зарим тэды ябуулга хэгдэhэн бай-гаа. Теэд манай хүсэлэл анхарал-да абтаагүй. Энэ газарые бургаа-hанhаань сэбэрлээ hаа, адаг 1500 центнер үбhэн абтаха байна.

Болдогтой газар баhал hаад тойбо тададаг: машинаар сабшахань тон бэрхэтэй, гараар хойнонь гараха мүн лэ хэсүү гэжэ мэдэгдэнэ. Луго-вод боложо хүдэлhэн түрүүшынгээ жэлнүүдтэ намагай фрезерээр 60 гектар газарай болдогуудые отол-hон, нязалhан байгаабди. Урзанда сугтаа хүдэлдэг нүхэр Дашицырен Базаровтай 15 гектарай болдог отолжо бутаргаад, жэгдэлэн тараа-гаа hэмди. Болдогhоо сэбэрлүүлhэн газарнай хоёрдохи жэлдээ урданай-хиhаа 2—3 дахин ехэ ургаса үгэ-hэн, үбhэнэйнь шанар тон hайжар-hан байха юм.

Зүгөөр болдогтой газар элдүүрил-хэдэ, техникын хүсэн ехэ хэрэгтэй. Хэрбээ иимэ хүдэлмэри хэбэл, саб-шалангай шанар hайжарха, үбhэ ногоонойнь ургаса ехээр дээшэлхэ, хуряалгын хүдэлмэри сүм оньhожо-руулагдажа болохо.

Зарим гол газар хүбхэнтэдэг, тии-гээд ургасань муудадаг гээшэ. Тии-мэ газарые борнойлоод турша hэм-ди. Тэрэ хэмжээн мүн лэ hайн үрэ-тэй байгаа. Ушар тиимэhээ сабша-лан hайжаруулха талаар лугово-дуудай иимэнүүд хүдэлмэри хэхэ-дэнь, тэдэниие дэмжэдэг, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ходо туhаламжа үзүүлдэг hаань, тон ту-hатай, урагшатай байха hэн.

Үнгэрөөшэ зун али зэргэ бороо хурагүй, ган гасуур болоо гээшэб. Теэд хабартаа уhалhан шииг ной-тоной хүсөөр манай даадаг участо-гуудhаа абтаhан hүринүүдэй жэ-шээгээр урданайхиhаа балай бага ургаса хуряагдаагүй юм. Гэбэшье үбhэ тушаан абалгын үедэ участок бүхэнэй ургаса тус тустаа тодор-хойлогдоогүй, бүхы дээрэнь нэгэ хэмээр багсаажа гаргаhан байгаа. Голой үлэншье, буусын хүдөө хяаг-шье үбhэн байг—хамаагүй нэгэ кубометр соо 40 килограмм үбhэн ородог юм гээд тоосооень гаргаа hэн. Урдань чигэжэ бүридхэл хэдэг-гүй байгаа. Энэнь тон буруу гэжэ hанагшабди.

Сабшалангаа садатарнь уhалаа, үтэгжүүлээ hаа, хүсэлэл оролдол-гоёо хүсэдөөр гаргаа hаа, жэл бү-ри бургааhа буртагhаань сэбэрлэн hайжаруулаа hаа, ниитын мал үб-hөөр дутахаяа болихо зэргэтэй. Гансал юун дутанаб гэхэдэ, сабша-лан эзэгүйдэнэ, тэрээн дээрэ бүхэ-ли жэлдээ хүдэлхэ хүнүүд үсөөдэ-нэ, энэ хэрэгтэ мүнгэ зөөри, техни-кын хүсэн багаар таhалагдана. Манай совхоздо луговодуудай ажалай тү-лөөhэн гүйсэд гуримшуулагдаагүй, урмашуулхы хэмжээн тодорхойлог-доогүй байhаар. Энэ ушар сабша-лан дээрэ хүдэлэгшэдэй урма зори-гые бадараалгада тойбо татана. Тиимэhээ энээн тушаа бодомжолхоор болоо.

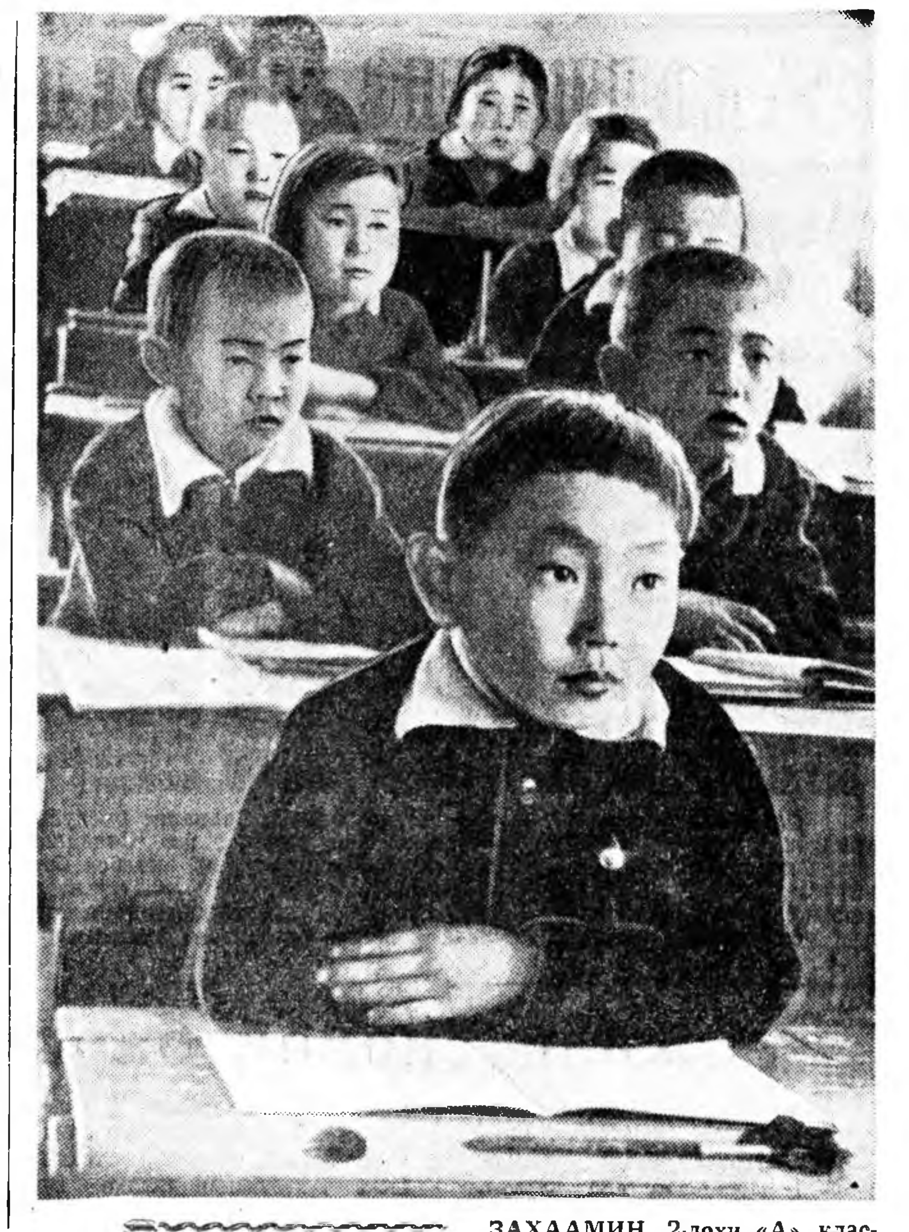
Сабшалан шанаржуулха хэрэгые үндэhөөрнь hайжаруулхын тулада луговодуудай саг үргэлжын звено эмхидхэхэ, тэдэндэ тусхай участок, техникэ, бусад зэр зэмсэг даалгажа үгэхэ шухала. Уhалууриин системэ-нүүдые инженернэ түхэлтэй болго-хо, ходо заhабарилжа, харууhалжа байха.

Луговодууд сабшалан дээрээ саг үргэлжэ хүдэлхэ зэргэтэй, бусад хү-дэлмэридэ табижа hамшуулбал, муу хойшолонтой байха болоно. Жэ-шээнь, энэ жэлэй үбhэ, таряа ху-ряалгын hүүлээр намайе хонишон болгоо hэн, мүнөө шахамал үхэр-нүүдые харууhалжа байнаб. Январь соо тусхайта ажалдаа гараха хэбэр-тэйб. Теэд намартаа сабшалан дээ-рэ хэхэ юумэ: ханааб, хаалтануудаа заhаха, наг шэбхэ гаргаха, булаг, горхонуудай эхи хаажа, тошо ха-ляалгын бэлэдхэл хэхэ гэхэ мэтын хүдэлмэри дүүрэн байгаа.

Ерэхэ жэлдэ үбhэ ногооной үндэр баян ургаса хуряажа абахын түлөө тэмсэхэдээ, өөhэд өөhэдынгөө дүй дүршэл абалсан, мэргэжэл шадаба-ряа бүри баяжуулая гэжэ луговод бүхэндэ хандаха хүсэлэнтэйб.

Дутуу дунданууд хаанашье бии, хэхэ хүдэлмэришье барагдашагүй. Зүгөөр ниитынгээ малые үбhэ тэ-жээлээр хэрэгтэй соонь хангаха зорилго урдаа табяа хадаа, үрэ дүн ехэтэйгээр хүдэлхэ, шэнэ амжалта туйлаха байhамнай дамжаггүй.

Ц-Ж. ЦЫНГУЕВ,
Хориин үйлэдбэриин управлениин Анаагай совхозой 5-дахи фермын луговод.

ЗАХААМИН. 2-дохи «А» классай hурагшад Санагынгаа дунда hургуули соо hуралсалай талаар хоёрдохи hуури эзэлнэ. Тус класста залуу багша Ольга Гармаевна Будаева хоёрдохи жэлээ заана. Зураг дээрэ: 2-дохи «А» класс.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

„БУРЯАД ҮНЭНДЭ“ БЭШЭhЭНЭЙ hҮҮЛЭЭР

„Автобусуудай ябаса гуримшуулха“

Иимэ гаршагтай статья 1963 оной ноябриин 21-дэ газетэдэмнай толилогдоо hэн. Энэ статья соо Закаменскын 4-дэхи автотранспортна конторо «Байкал» колхозой түб— Утаата нютаг хүрэтэр автобус ябуулнагүй гэжэ хэлэгдээ hэн.

Закаменскын 4-дэхи АТК-гай ашаглалгын таhагай начальник нүхэр Клименкын мэдээсэhэнэй ёhоор, энэ статья жолоошодой дунда зүбшэн хэлсэгдээд, баримтануудынь зүб гэжэ элирүүлэгдэбэ. Мүнөө Утаата нютаг хүрэтэр автобус ябадаг болоо.

„Хэзээ дүүргэгдэхэ барилгаб?“

Байгша оной сентябриин 27-до газетэдэмнай иимэ гаршагтайгаар толилогдоhон статья соо Яруунын Тэлимбэ тосхондо hургуулиин шэнэ байшан 1961 онhоо баригдажа эхилhэн аад, дүүрэхэеэ болёод байна гэжэ хэлэгдээ hэн.

Эдэ баримтанууд зүб. Энэ барилга СМУ-1 (начальнигынь нүхэр Военталь) предприятиин гэмээр унжагайрна, Хориин аймагай ОНО-е даагша нүхэр Бадашкеев энэ асуудалаар тусхай хэмжээнүүдые абахаар томилогдоо гэжэ Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министрэй орлогшо нүхэр Ниноров мэдээсэбэ.

hунгагшадай захяа хэр дүүргэгдэнэб?

Иимэ асуудалые Улаан-Үдэ хотын ажалшадай депутадуудай Соведэй ээлжээтэ сесси зүбшэн хэлсэбэ.

Городой hунгагшадай депутадуудтаа үгэhэн захяануудай дүүргэгдэжэ, ажалшадай байдал hуудалай эрилтэнүүдые улам хүсэд дүүрэн хангаха талаар нилээд ехэ юумын хэгдэжэ байhан тухай, мүн гараhан дутуу дунданууд тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоо.

Сесси хэлсэhэн асуудалаараа шиидхэбэри абажа, hунгагшадай үгэhэн бүхы захяануудые шэнэ жэлдэ заатагүй дүүргэхэ гэбэ.

НҮХЭД МЕХАНИЗАТОРНУУД! Хабарайнгаа тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтая

Харюусалгагүй ээзд, хайрагүй хаягдаhан техникэ

...үдөө ажахын машина, ...эгүүдые заhабарилга ...руулха, унжагайруулхада ...шье талаараа муу ха юм. ...ээлхэдэ, үбэлдөө нобшор... машина техникээ хаhа ...ань бэлдэжэ шадангүй, ...ээ ортоод, хабар тэрэнээ ...у ядуу заhабарилhан нэ... ...үүдэг, тиигээд трактор, ...инань таряалан дээрэ га... ...ар эбдэржэ эхилдэг. ...э ушарай жэлhээ жэлдэ ...дэгынь хэндэшье мэ... ...э.

...эд мүнөө энээхэн тон би... ...й заншалаа үшөөл орхёо... ажахынуудай бии байhа... ...ь гэмшэлтэй.

...яшаг хүдөөгэй бэшэгшэд ...н эдэбхитэд Кабанскын ...бэриин управлениин ...алай совхозой хоёр отде... ...дэ ябажа, машина техни... ...ямараар хадагалагдажа, ...зэргэ заhабарилагдажа ...ые шалгаа.

...вхозой хоёр томохон от... ...нии түб болохо Закал... Тресково тосхонуудаар ...да, заhабарилгын мас... ...ойдо хон-жэн, хүр са... дарагдашаhан плуг, сеялкэ, комбайнуудhаа бэшэ юуншье харагданагүй.

—Үшөө саг үды байна ха юм. Хабар болотор трактор, машинануудаа заhабарилжа гаргана бэзэбди. Ингээд плуг, сеялкэ гэхэ мэтэеэ заhажа захалхамнай,— гэжэ Тресково тосхоной отделениие эрхилэгшэ Николаев механик Бурлаков хоёр hанаа амархан hуунад.

Теэд трактор, машина заhабарилгые заабол хабар болотор унжагайруулха ёhотой юм гү? Заhабарилгын хүдэлмэриие намарhаа хойшо эхилээд, механизаторнуудай ажалые hайнаар эмхидхэжэ шадаhан лэ газарта машина техникээ хаhа сагтань бэлэн болгожо гаргана ха юм. Заhабарилгын шанаршье hурагүй hайн байдаг.

Эндэхи ажалшад хүдөө ажахын машина, зэмсэгүүдые заhабарилжа эхилээгүй байхаhаа гадна, тэдэнээ айхабтар муугаар, эзэн бусаар хадагална. Отделениин мастерскойнуудай хажуугаар силосэй комбайн, хартаабха малтадаг машинанууд намарайнгаа шабар шоройhоо сэбэрлэгдээгүй, мөөр доронь үбилтэ хэжэ үгөөгүй дээрэhээнь газартаа нялдажа хүрэшэнхэй. Таряа, кукурузын ургамал хуряадаг комбайнуудай транспортёр, ремень, жаткын хутага, шлангнууд абтаагүй орхигдошонхой. Тэдэнь жэбэ жонходо эдигдэжэ, хэрэгээ болихонь холо бэшэ. Тэрэ багтань тойроод hолоомо hошо обоо онги, халтад гэбэл гал аюулшье боложо магад. Эдэ комбайн, машинануудые механизаторнууд П. Каргапольцев, Б. Ломов гэгшэд намар асаржа хаяhаар, тэдээн уруугаа хазайжашье харанагүй. Үнэтэ машина техникэдээ иимэ эзэн бусаар хандагшадта хэмжээ абаха ёhотой.

Илангаяа эндэ шэнэ абтаhан машина техникэ, запасной часть гэхэ мэтэ тон муугаар хадагалагдана. Жэшээлхэдэ, 360 түхэригэй шэб шэнэ түхеэрэлгэ элдэб түмэрэй хаядаhан соо хэбтэнэ.

Закалтус тосхонойшье мастерскойн байдал эндэхиhээ дээрэ бэшэ. Хүдөө ажахын зэмсэг, түхеэрэлгэнүүдые заhабарилжа hаянайл эхилhэн аад, мүртэйшье юумэ хээгүй. Декабриин 20-ной мэдээгээр оройдоо 3 плуг, хэдэн борной заhа-жа гаргаа нэрэтэй. Энэ отделенидэ машина техникэнь тресковойхидhоошье муугаар хадагалагдажа байна.

Гол түлэб механизаторнууд Д. Никонов, К. Шевелев, И. Шевелев болон бусадай ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандаhанhаа комбайн, жаткануудынь хайша хэрэгээр хаягдашоод, тооhо шорой, хүр саhанда булагдажа хэбтэнэ ха юм.

Эдэ машина техникые намартаа, ургаса хуряалгын дүүрэхэлээр бүхы заабаряарнь (мөөр, гол доронь үбилтэ хэжэ, жэбэрхэ, муудаха деталь, частииень тоhодоод гү, али хушаад, мулталжа абахаар юумыень абаад) хадагалха зэргэтэй байгаа ха юм. Энээндэ ехэ саг, хүсэншье хэрэгтэй бэшэ. Харин үнэн сэдьхэлэй hэшхэл, хамтын зөөридэ гамтайгаар, эзэн ёhоор хандаха хүсэлэн хэрэгтэй бшуу. Байгалай совхозойхид гүрэнhөө үгтэhэн машина техникэдэ иигэжэ хайра гамгүйгөөр хандан, сагhаань урид хэрэгыень буурдуулаад, hүүлдэнь ямар нюураараа «техникээр хоморбди» гэжэ хэлэдэг гээшэб?

Г. Хогоев,
«Прибайкалец» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Олониитын хүсөөр

Хэжэнгэ тосхондо ажаhууг-шадай тоо жэлhээ жэлдэ олошорно. Эдэнэр совхозойнгоо ниитын баялигые арьбажуулхын хойноhоо оролдоно. Гэбэшье зарим нэгэн амаралтын, ниитын газарта hогтуугаар үзэгдэхэ, гурим журам бүдүүлигээр эбдэхэ ябадал гаргана. Тэдэниие гуримшуулан хүмүүжүүлхын тула арадай дружинын гэшүүд, ниитын бусад эмхи зургаанууд горитойхон хүдэлмэри ябуулна. Жэшээнь, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые, арадай дружинын гэшүүдые суглуулжа, хэдэ дахин зүблөөн, суглаанууд үнгэргэгдөө.

Ниитын гурим сахиха асуудалнууд мүн эхэнэрэй советэй, нүхэрэй сүүдэй зүблөөнүүд дээрэ хэлсэгдэдэг, hайн нүлөөндэ орожо бирахаяа болиhон хүнүүдые хуулиин харюусалгада хабаадуулха хүрэтэр хэмжээн абтана. Жэшээнь, Хэжэнгын совхозой жолоошо Павел Домеев тон муугаар ажалладаг, гэр бүлэ дотороо харша хажар ааша гаргадаг байhан юм. Хэдэнтэ үгэеэ үгэбэшье, бүдүүлигээр аашалха ябадалаа огто зогсоогүй, тэрэнэйнгээ түлөө хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаа.

Н. Бочкин.

ТОБШОХОНООР...

⊙ «Таджикгидрострой» трестын хүдэлмэрилэгшэд 20 насосно станци бариба. Тэдэнэр хэдэн зуун километр газарта магистральна каналнуудые татаhан, арбаад худагуудые үрэмдэн малтаhан байна. Иигэжэ 16 мянган гектар тангаги газар уhалагдаха аргатай болоо. Энэнь нёдондо жэлэйхиhээ 2 дахин ехэ юм.

⊙ «Казгипрозем», «Целингипроземсовхоз» гэжэ институдуудай хүдэлмэрилэгшэд Казахстанай 39 миллион гектар газарые шэнжэлжэ, хүрьhэнэй карта зохёобо. Тэрэнэй ашаар хүдөө ажахын хүдэлмэришэд газараа hайнаар ашаглаха, хүрьhэнэй hалхинда үлеэгдэхэ ябадалтай тэмсэхэ аргатай болоо.

(ТАСС).

Шэнэ үүсхэл дэмжээд...

Байгша оной түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн түмэр замшадай дунда бүри үргэнөөр дэлгэрнэ. Энээнэй ашаар Улаан-Үдын отделениин түмэр замай арба нэгэн станци абаhан социалис уялгаяа дүүргэжэ, вагонуудта ашаа тээхэ, буулгаха сагыень нилээд ехээр хороожо шадаа.

Посольская, Тимлюй, Мостовая, Дивизионная станцинуудай коллективүүд вагонуудай түргэн эрьесэ хангаа. Эндэхи хүдэлмэришэд Галина Безоруковагай үүсхэлые дэмжэн, вагонуудта ашаа тээхэ, буулгаха ажалые түргэдхэхэ, поезднуудые удаан саг соо байлгангүйгөөр аян замдань мордохуулха гэжэ оролдоно.

М. Савельев.

140—150 процент

...4 ондо сэрэгэй уялгата ... эрхимээр дүүргэжэ, тү... ...ютагтаа ерэhээр, нүхэр ...доров колхозойнгоо маши... ...актор заhабарилха мастер... токарёор хүдэлжэ захалаа ...эрэл гэhэнhээ хойшо Лени... ...рэмжэтэ колхозой гэшүүн Сидоров энэл мэргэжэлээ... ...аhалгаряагүй ажаллажа...

... бүриингөө ажалай бүтээ... ...40—150 процент дүүрхэ... хамта нүхэр Сидоров энэ ... уралан наринжуулгын ни... ...hон дурадхалнуудые оруул... ...лэдбэридэ нэбтэрүүлhэн байха. Тэрэнэй ашаар ажахынь нилээд ехэ хэмжээнэй мүнгэ зөөриин алмалта хэhэн зэргэтэй бшуу.

Мүнөө үедэ түрүү токарь Сидоров хабарай тарилгада ашаглагдаха техникын заhабарилга дээрэ хүдэлхэ зуураа, урданайхидаал адляар, бүтээсэ ехэтэйгээр, шанар hайнтайгаар механизаторнуудай захил дүүргэжэ байдаг.

А. Дондоков,
хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь П. Сидоров деталь тошылдожо байна.
Авторай фото.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ГАБЬЯАТА АЖАЛ

«Целинскэ» совхоз үрэhэнэй томо ажахы гэжэ Дондо мэдээжэ болонхой юм. Эндэ жэл бүри шэниисын болон бусад ороohото ургамалнуудай үндэр ургаса абадаг. Энэ жэлдэ тус совхоз гахайн мяха ехээр абажа, сууда гараба. Гүрэндөө 6347 центнер мяха тушааhан энэ ажахы жэлэйнгээ түсэбые болзорhоо хоёр hара урид дүүргээ.

Гахайн фермэ дээрэхи ажалай эмхидхэлые hайжаруулhан үнэтэ сэнтэ үүсхэлэй ашаар иимэ ехэ илалта туйлагдаа. Долоон механизаторнуудhаа бүридэhэн Петр Николаевич Сухорученкын комплексно звено гахайнуудые шахажа эхилhэн байгаа. Эдэнэр бултадаа трактор болон бусад хүдөө ажахын машинануудые бэрхээр жолоодожо шададаг хүнүүд юм. Гансал гахайнуудай хойноhоо харууhалха бэшэ, мүн тэжээлээр гүйсэд хангаха гэжэ механизаторнууд шиидэhэн байгаа.

Ажалаа иигэжэ эмхидхээ. Звеногой гэшүүн бүхэн фермэ дээрээ элдэб хүдэлмэри хэдэг: тэжээл бэлэдхэдэг, зөөдэг, байра соохииень сэбэрлэдэг... Энээнhээ гадна, фермэ шадарайнгаа газар дээрэ тэжээл ургуулжа эхилээ hэн.

Нэгэ байра соо 2000 гаран гахайнууд байлгагдадаг. Тэрэ байрань гахайнуудаа наhаарнь илгажа, бүлэг бүлэгөөрнь байлгахаар гурбан ондоо болгон таhалагданхай. Байрын тэг дунда гахайнуудай хоёр тээhээнь ерэжэ эдеэлхэ хобтонууд табигданхай. Концентрат, силосэй паста болон бусад тэжээл транспортёроор абаашагдан, эдюур уруунь хэгдэдэг. Тэдэ эдюурнүүдынь сүүдхэдөө нэгэ дахин тэжээлээр дүүргэгдэдэг.

Нарин нягтаар тааруулагдаhан рационоор гахайнуудаа эдеэлүүлдэг. Үбэлдөө гахай бүридөө гурбан килограмм хүрэтэр кукурузын силосэй паста, 2—2,5 килограмм концентрат үгэдэг. Зунай сагта концентрадаа багаар гаргашаадаг боложо, кукурузын ногоон эшэ набша, саахарай свёкло, тыквэ болон бусад шэмэтэ тэжээл ехээр эдюулдэг. Гахайнуудай шэгнүүр сүүдхэдөө 400—420 граммаар нэмэдэг.

Гахайнуудынь байрынгаа хоёр талада байhан хашаа соо ехэнхи сагаа үнгэргэдэг. Нэгэ талынь хашаа соо эдюурнүүд, уhатай хобоонууд табяатай байдаг.

Бүхы ажалынь оньhожоруулагдаhан тула, гахайнуудай хойноhоо харууhалха ажалай гарза гаргашань бага болоо. Тиимэhээ зунай сагта звеногой 5—6 гэшүүд тэжээл ургуулжа байгаа бшуу.

Энэ звенодо 868 гектар газар үгтэhэн, тэндэнь фермэ шадарай севооборот эрхилэгдэнэ. Механизаторнууд-гахайшадта «ДТ-54» хоёр трактор, «ДТ-40», «МТЗ» тракторнууд ба бусад машинанууд үгтэнхэй. Механизаторнуудай ажалай амжалта ехэ hайн. Гектар бүриhөө 29,5 центнер тэжээлэй единицэ абаха түсэбтэй аад, 35,8 центнер абаhан байна. Эндэ ургууhан ургамалнуудайнь өөрынь үнэ сэн бүхы совхозой дунда зэргэhээ доогуур байна.

135 гектар дээрэ хабар тариhан ешмээнhээ гектар бүриhөөнь 33 центнер шахуу ороohо, 125 гектар кукурузаhаа туд бүриhөө 26 центнерhээ дээшэ кукурузын ороohо абаhан байгаа. Гандуу зунай болоошье hаа, гахайнгаа фермые кукурузын силосээр хангажа шадаа.

Хори—хорин гектар саахарай свёкло болон тыквэ тариhан байгаа. Белок ехэтэй тэжээлтэй болохын тула 100 гектар чинэ (ороohо абахаяа), 72 гектар люцернэ тарижа, hайн ургаса абаа.

П. Сухорученкын звено гахайнуудые шахажа эхилхэдээ, үнэгүй мяха абадаг болохо гэжэ шиидээ hэн. Гахайн мяханай шэгнүүрэй нэгэ центнерээр нэмэлгые 16 түхэриг болотор хямдаруулхабди гэжэ уялга абаа hэн. Тиибэшье тэрэниие 14 түхэриг 60 мүнгэн хүрэтэр хямдаруулжа шадаа. Иимэ хямда үнэ сэнтэй мяхан Дондо эгээ түрүүшынхеэ абтаhан байна. Механизаторнууд жэл соо 6393 толгой гахай шахажа тушааhан байна.

П. Сухорученкын звено ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлээ. Хэрбээ совхоздо нэгэ хүнэй нэгэ үдэр соо гаргаhан продукци (тушаалгын сэнгээр) 14 түхэригэй болоо hаань, Сухорученкын звенодо 165 түхэригэй болоhон байгаа.

Энэ звеногой механизаторнууд ажахын тоосоондо ороод ажаллажа байна. Мал ажалай продукци абаха, тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэ даабари, горючи, тоhодолгын болон бусад материалнуудые гаргашалха нормо жэлэй эхиндэ тус звенодо үгтэhэн байгаа. Мүн гахай шахаха саг болзор тогтоогдоhон, ажалай түлөө түлбэриие аккордно- шагналай ёhоор түлэхэ гэжэ хараалагдаhан юм.

hара бүридэ хэды гахай шахахаб гэжэ графигаар тогтоогдоhон байгаа. 30 килограмм амидын шэгнүүртэй болоhон поршоонхонуудые шахажа эхилдэг.

Звеногой гэшүүд гахайн мяха абаhанайнгаа зэргээр лэ түлбэри абадаг юм. Звеногой гэшүүн бүхэнэй мэргэжэлhээ, хүдэлhэн сагhаа дулдыдажа үгтэдэг хүлhэ салингай фондын 60 процентые hара бүридэ абадаг юм. Үлэгшэ 40 процент түлбэринь гахайнуудай шэгнүүрэйнь нэмэлтын ёhоор (1 центнер нэмэхэдэнь—1 түхэриг гэhэн бодомжотойгоор) үгтэхөөр хараалагдадаг. Тэрээнhээ гадна, тэжээл үйлэдбэрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэнэйнь түлөө нэмэлтэ түлбэри үгтэдэг. Түсэбhөө үлүү абтаhан мал ажалай продукциин сэнгэйнь 20 процентые ба алмагдаhан сэхэ гаргашануудай (хүлhэ салин, тэжээл, транспортын гаргашын) 40 процентые звенодо түлэдэг.

Тэрэ звенодо туhалбари ажал хэдэг хүн үгы. Звеное даагша өөрөө ажалайнгаа бүридхэл хэдэг. Ажал хүдэлмэриингөө эрхэ байдалhаа боложо, үдэртөө хэды шэнээн ажаллаха болзороо өөhэдөө тогтоодог.

П. Сухорученкын звенодо ажалаа шэнээр эмхидхэхэдэнь хүдөө ажахын экономикын Бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлэлгын институдай Хойто-Кавказай филиалай научна хүдэлмэрилэгшэд туhаламжа хүргэдэг байна.

П. Сухорученкын звеногой дүй дүршэлые КПСС-эй Ростовой хүдөөгэй обком hайшаагаа. Неклиновскэ үйлэдбэриин управлениин «Пролетарская диктатура» совхозой, Егорлыгай үйлэдбэриин управлениин Кировэй нэрэмжэтэ колхозой малшад шэнэ үүсхэл гаргагшадай жэшээгээр ажал хүдэлмэреэ шэнэдхэн хубилгажа байна. Доной олонхи колхоз, совхозуудай мал ажал болон таряан ажал дээрэ ажалай тоосоондо ороhон комплексно оньhожоруулагдаhан звенонууд байгуулагдана.

К. ФИЛИППОВСКИЙ,
ТАСС-ай корр.

СОЦИАЛИС ЧЕХОСЛОВАКИДА

Советскэ Союзай болон Чехословакиин Социалис Республикын ажалшад хоёр ороной хоорондохи агуухэ хани барисаае үндэрөөр сэгнэдэг юм. Социалис бүлэгэ ородог хоёр гүрэнэй хоорондохи экономическа, политическэ, соёл культурын холбоо барисаан жэл эрэхэ тудам бэхижэнэ. Зураг дээрэ: Зүүн гарһаа — Советскэ Союзай туһаламжатайгаар ЧССР-тэ баригдаһан ядерна шэнжэлэлгын институтда, Баруун гарһаа — Градец Кралов городтохи онкологическа клиникэ соо. Эндэ үбшэнтэнние аргалхын тулада советскэ ковальтова пушка хэрэглэгдэдэг юм.

ЧТК-гай — ТАСС-ай фото.

Хани ёһоной барилганууд

Прагаһаа хори-гушан километр хойшоо ошоходо, Влтва гэжэ мүрэнэй эрьедэ бишыхан город харагдадаг. Энэ Кралупы гэшэ. Түбэй Чехиин карта дээрэ хараа һаа, иимэрхүү городууд яһала олон байха юм. Тиигэшье энэни тухай бүхы орон дотор мэдэхэ болонхой, ганса Чехиdэ бэшэ, мүн Словакидашье, Моравидашье энэ город тухай хэлсэдэг болоод байна. Мүнөөнэй Кралупы һаи түрүүн каучук үгэдэг болохо Чехословакиин ехэ химиин шэнэ түбынь болоод байна бшуу.

Городто дүтэлэн ерэхэдэ, олон дабхар заводүүдай барилганууд ба мүнгэлиг зүһэтэй ректификациин колоннонууд, Кралупые гоёон, холоһоо харагдадаг. Синтетическэ каучук гаргаха социалис Чехословакида эгээ түрүүшын заводой хүтэлбэрилэгшэд ба хүдэлмэришэд хадаа манай хани нүхэсэлэй, аха дүүгэй холбоо барисаанай ашаар лэ баригдаһан завод гэшэ гэжэ хэлсэдэг. Мэнэ һаяханай эхилэн аад, ороддосотой ажал хүдэлмэриин ашаар түргэн бүтэжэ байһан тэрэ барилгын түүхэ тухай ехэ дуратайгаар тэдэнэр хөөрэдэг. Каучукые—энэ шухала, үнэтэ сэнтэй продукциие Чехословаки хилын саанаһаа асардаг һэн. Орондонь агаарһаа өөрөгүй хэрэгтэй юумэн гэшэ. Жэшээлхэдэ, Чехословакида автомобиль бүтээлгын ехээр хүгжэнги байһаниинь мэдээжэ. Мүн үйлэдбэриин ондоо һалбаринуудташье каучук хэрэгтэй ха юм даа. Синтетическэ каучук гаргадаг өөһэдын завод хайшан гээд бариха гээшэб гэжэ мэргэжэлтэд-химигүүд үниһөө хойшо бодомжолдог һэн, теэд энээнние бэелүүлхэ дүй дуршалшье, кадрнуудшье байгаагүй.

— Совет хани нүхэднай, урдынхяараал бидэндэ туһалхаа ерээ һэн,—гэжэ барилгашад хэлэдэг. Советскэ Союз Чехословакида туһалжа, шэнэ предприятиин проект табилсаа, техническэ түхеэрэлгын ехэнхи хүбиинь үгэлэн, техническэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэдэнь туһалаа һэн. Тэдэниие Куйбышевта, Сумгаитта, Воронежэдо һургадаг байна. Олонхи мэргэжэлтэд-инженерүүд Москвада, Ленинградта болон СССР-эй бусад городуудаар дээдэ һургуулинуудые дүүргээ.

Нэгэ хэды болоод, эхэ ороноо гаргагдаһан олон тонно каучук Кралупыһаа ороной олон предприятинуудта эльгээгдэдэг болохо. Мүн заводой хоёрдохи ээлжээнэй барилга бодхоогдожо байна. Дүй дуршалтай, өөһэдын мэргэжэлтэдэй бии байһан хадань барилгын хэрэг иилээд һайнаар ябажа байнхай. Тэрэ заводой дэргэдэ, синтетическэ каучукай научно-шэнжэлэлгын институт байгуулагдаа. Шэнэ продукциин шанарые һайжаруулха хүдэлмэри эндэ хэгдэхэ юм. Тэрэ институт хими шэнжэлдэг олон советскэ эмхи зургаануудаар нягта холбоотойгоор ажалладаг.

Хоёр-гурбан жэл болоод, Кралупыдахи заводой барилга дүүргэгдэхэ. Социалис Чехословаки болон Советскэ Союз хоёр аха дүүгэй харилсан туһалалсаагай ашаар бүтэһэн тэрэ предприяти ехэ химиин заводүүдай дунда бага бэшэ һуури эзэлхэ байха.

Кралупы хадаа чехословацко-советскэ харилсан туһалалсаагын үндэһөөр бодхоогдожо байһан оорлуудай ганса барилга бэшэ юм. Номин хүхэ Дунайн эрьедэ "Чехословакиа нефтехимиин түйлай ехэ «Словнафт» комбинат баригдажа байна. Орон дотори эгээ томо предприятиин барилганууд 600 гектар талмай дээрэ бодхоогдожо байна. «Хани барисаан» гэжэ нефтепроводоор Волгын нефть энэ хүрэтэр асарха юм.

Комбинадай нэгэдэхи ээлжээниинь — ерэхэ жэлдэ, хоёрдохинь — 1965 ондо ашаглалгада оруулагдаха. Мүнөөшье тэрэнэй олонхи цехүүдынь нефтехимиин продукциуудые үгэжэ байна. Ниитэ гүрэнэй хэрэглэдэг горючиин 50 процентынь арадай ажахын элдэб һалбаринуудта эндэһээ эльгээгдэдэг.

«Словнафт» — Чехословакиин нефтехимиин ерээдүйн гэшэ. Гурбадахи табан жэлэй түсэбөөр пластмасса үйлэдбэрилгэ 5 дахин ехэ болгогдохоор хараалагдаанхай. Двигательнүүдэй нефтегорючи үйлэдбэрилгэ жэлдээ 2 миллион тонно, элдэб тоһо үйлэдбэрилгэ 5 дахин ехэ болохо ёһотой. Эдэ асуудалнуудые «Словнафт» шиидхэхэ юм. Эрдэмтэд-химигүүд, комбинадай хүдэлмэришэд ерээдүйдөө найдангяар ажаллажа байна. Тэдэнэр химическэ индустриин саашанхи хүгжэлтэдэ өөһэдынгөө хубитые оруулхые оролдоно. Чехословакиин Коммунис партиин XII съездын тодорхойлһоной еһоор, химическэ индустри ахадаа арадай ажахын бүхы һалбаринуудые химизацилгада, хүдөө ажахын үйлэдбэриин дабжалтада, тэрэниие промышленностиин хэмжээндэ хүрэтэр үргэгдэ шухала үүргэ дүүргэхэ юм.

Кралупы ба «Словнафт» — шухалын шухала, томо барилганууд байхаһаа гадна, чехословацко-советскэ хани барисаанай түүхын толотомо хуудаһануд гэшэ бшуу. Эдэниие Чехословакиин арад хани ёһоной барилга гэжэ нэрлэхэдэ, чехословак ба совет арадуудые хэтэ мүнхэдэ холбоһон нэгэ зорилго тээшэ эрмэлзэлһэн мэдэрэлэ оруулха ха юм.

Илья МАСЛЕНЧИКОВ.
ТАСС-ай иэрр.

Хубилалта ехэ

Ажал даагшадһаа хэрэг үйлэ ехээр лэ дулдыдадаг ха юм даа. Хэрбээ хүтэлбэрилэгшэдэй хүн зонтоо зулгы зохидоор хөөрэлдэжэ, тэдэнэй һанал садхал хубаалдаха, зүб мүрөөр ажалаа хүтэлбэрилхэдэ ургашатай, ажал түргэн бүтэсэтэй байдаг гэшэ. Харин зарим нэгэн һанаһаандаа хүрэхэргүйгөөр хүтэлбэреэ ябуулдаг юм. Жэшээнь, манай Хэжэнгын совхозой 3-дахи отделениин нүхэр Базаржапов жэл шахуу хүтэлбэрилөө гэшэ. Тиихэ үедөө энэ нүхэр мүртэй энэ гэхэ юумэ хүүлээгүй, хүдэлмэришэдые ёһоор эмхидхэн хүдэлгэжэ шадаагүй. Хүхэй нөөрхүү, дээрэлхүү зан гаргаад, хүн зондо хүндэтэй болохо бараагүй юм. Үнгэрхэдөө, отделениин зарим бэрхэ хүдэлмэришэд архилагшадые бактажэ ядахадаа ондоо тэшэ ошохо баатай болодог һэн. Иимэ хүн үни тэсэнгүй, ажалһаа халуулаа.

Тэрэниие Улаан-Үдын советскэ партийна һургуули дүүргэжэ ерэһэн залуу мэргэжэлтэ нүхэр Данзандоржиев Буда Дамдинович халан абаа һэн. Тиихэдэ 2-дохи бригадын бригадираар нүхэр Жэмбэ Борохитов томилогдоо бэлэй. Эдэ хоёр нүхэд хүдэлжэ эхилһээр хэдэхэн һара болобошье, хүн зондо хүндэтэй болонхой, ажахыга һайнаар хүтэлбэрилхэ гэжэ үүсхэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана.

Тэдэнэй ажалаа даажа абаһан сагһаа хойшо боогнихон үе соо манай отделенидэ ехэ юумэн хэгдээ. Жэшээлбэл, хонидой 6—7 үбэлэй байра һэльбэгдэһэн, ондо газарта уралагдаһан, һайса дулаалагдаһан байна. Нигэжэ хонин һүрэгнэй дулаан, шинг нойтогүй байраар хангагдаа. Тиихэдэ хонишод үбэлэ тэжээлээр бууса шадараа ехэхинь зөөжэ асаранхай.

Хоёрдохи бригадын түб һуурин — Ородой Адаг тосхондо трактор, машинын дулаан гаражай торхонь модоор баригдажа бодхоогдоо, бусад түхеэрэлгэнүүдынь хэгдэжэ байна. Мүн эндэ оирохон зуура клубай барилга дүүргэгдэд, хүсэндөө оронхой. Эндэхидэй үни сагай хүлеэһэн юумэ одоол бүтэбэ гэшэ.

Шэнэ хүтэлбэрилэгшэдэй өөһэдынгөө тушаалай хариуусалгые сайбөөр мэдэржэ, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, отделениин ажабайдалда ехэ хубилалта хэжэ байһандань манай нютагаархин һанал болоо гүйсэнги. Тиигээд энэ эршээ һуладхангүй, шадамараар ажаллахыень тэдэндэ хүсэхэ улэгатайбди.

Ц. Тогтохоев,
хүдөө бэшэгшэ.

Хориин аймаг.

СЭЛМЭГ ҮГЛӨӨГҮҮР.
Б. Поповой фотоэтюд.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур.
1963 оной декабриин 26.

Дистанци соогоо түрүүлнэ

Түмэр харгын мастер Кирилл Ильич Четвериковой даадаг 4-дэхи околотко Сэлэнгын 16-дахи дистанци соогоо түрүүлнэ. Энэжэ хүдэлмэришэд даабаряа 144 процент дүүргэнэ. Мүн ажалайнгаа бүтээсэ 108 процентэдэ хүргөө.

М. СОЛОМЕННЫЙ,
редакциин авторнуудай соведэй гэшүүн.

Хүдөө бэшэгшэдэй суглаан

Һаяхан, Хориин үйлэдбэриин управлениин партийна гэгээрэлэй кабинет соо 30 гаран хүдөө бэшэгшэд сугларжа, «Шэнэ Үдэ» газетын редактор В. Г. Гумпыловэй элидхэл шагнаба.

Суглаанда хабаадаһан Хэжэнгэ тосхоной хүдөө бэшэгшэ Н. С. Бочкин эгээн түрүүн үгэ абаад, иигэжэ хэлээ:

— Би газетэдэ бэшэжэ эхилһээр тэбхэр арбан жэл болоод ябанаб. Теэд мүнөө хараад үзэхэдэ, газетымнай хуудаһанда комсомолой ажабайдал тухай тон үсөөн материал бэшэгдэнэ. Манай комсомолшууд хаанашье хүдэлхэдөө ажалай һайн үльгэр жэшээ харуулдаг юм. Мүн нүхэдэй сүүд, сомоной Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай ажал хүдэлмэри тухай үсөөнөөр бэшэгдэдэг гээд һананаб.

— Хүдөө ажахы болон мэргэжэлтэд тухай бидэ ехэнхидээ бэшэдэг байнабди. Зүгөөр арад зонние коммунис үзэл сурталтайгаар хүмүүжүүлхэ асуудалда анхаралаа багаар хандуулнабди. Мүн нютаг нютагай буряад дуу, үльгэр, онтохонууд газетын хуудаһанда толилогдоногүй,—гэжэ уран зохёолшо, РСФСР-эй габьяата багша Цогто Номтоев хэлэбэ.

Манай газетэдэ һургуулиин ажабайдал, багшанарай дүй дуршэл тухай тон багаар бэшэгдэнэ гэжэ үгэ хэлэһэн нүхэд М. Г. Житихин, Ш. Бадмаев, П. Базаржапов, үйлэдбэриин управлениин парткомой секретариин орлогшо Ц. Д. Жалсанов гэгшэд шүүмжэлбэ.

«Шэнэ Үдэ» газетын эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэд Ц. Номтоев, М. Г. Житихин, Н. С. Бочкин, Ц. Цыдыпов, Р. С. Цымпилов гэгшэд грамота болон үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

П. Содбоев.

СПОРТ

ШҮҮГЭЭШЬЕ, ШҮҮГДЭЭШЬЕ...

Шэтын медицинскэ институдай волейбол, баскетбол, наадагшадай команда ерэжэ, Улаан-Үдын спортсменүүдтэй нүхэрэй ёһоной уулзалга үнгэргэбэ. Түрүүшын үдэр Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнэр айлшадтайгаа баскетбол наадаа. Багшанарай институдай басагадай, эрэшүүлэйшье командануудай баскетбол наадаха дуршэлгүй байһанаа айлшадтаа харуулаа. Тиигэжэ эдэнэр—басагад 40:24, эрэшүүлынь 68:35 гэһэн тоотойгоор шүүгдэбэ.

Хоёрдохи уулзалгын волейбол наадалгаар үнгэргэгдөө. Эндэ багшанарай институдай команда айлшадаа 3:0 тоотойгоор шүүжэрхёо. Энээнэй удаа «Спартак» бүлгэмэй командатай наадаһан айлшад уулзалгаа 3:2 тоотойгоор дүүргэжэ, баһа шүүгдэһэн байна.

Н. Иванов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шэтын мединститудай болон Улаан-Үдын багшанарай институдай баскетболистнуудай тэмсээнэй үе.
Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Хасар ама шэмхэһэн шэмэрүүн хүйтэн эхилжэ, хаа хаанагүй тооһо татан харагдадаг болоо. Улаан-Үдын судна заһабарилгын олохон хүдэлмэришэд ехэнхи хүдэлмэреэ гэзаа хэдэг юм. Манай зураг дээрэ харуулагдаһан энэ нүхэр тус заводто котельщигаар ажалладаг. Коммунис ажалай ударнигай нэрэ солотой Андрей Носков заводойнгоо хүдэлмэришэдэй дунда үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхадаг. Заводой үнинэй хүдэлмэришэдэй нэгэн—Андрей Носков жэлэйнгээ түсэбые КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй нээгдэхэ үдэр дүүргэһэн юм. Хэдэн жэлэй туршада котельщигээр ажаллаха зуураа, нүхэр Носков судна заһабарилгын үе-дэ хэрэгтэй болодог шухала мэргэжэл шудалжа, электрогазосварщик болонхой.

— Хоёрдохи энэ мэргэжэлээ аргагүйдэхэдөө шудалһан хүм. Юуб гэхэдэ, суднанууды заһабарилжа байхадашни, энэ тэрэ юумэ гагнаха, шэрээхэ болохоор электрогазосваршиин хэрэгтэй болохо. Теэд дүүргэхэеэ байһан ажалаа орхижо, гагнуурщиниие бэдэрхэ баатай болодог һэм,— гэжэ нүхэр Носков мүнөө хөөрэдэг.

Хоёрдохи мэргэжэлтэй болоһон Носков мүнөө судна заһабарилгын дээрэ ажаллахадаа үдэр бүриингөө даабари холо үлүүлэн дүүргэдэг, хэһэн ажалаа саг соогоо шье тушаадаг болоһон байна. Заводой олохон хүдэлмэришэд мэргэжэлээ нэгэн хэрэгтэй мэргэжэлтэдые өөһэдөө һэлгэдэг болонхой. Эдэ бүгэдэ заводой харалһан түсэбөө саг болзортонь дүүргэхэдэ ехэ туһа нэмэри болохо үгэдэг байна. Ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилһэн нүхэр Носков социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ.

— Үбэл, газаа ажал хэжэ ябаһан хүн даарадаггүй гэжэ хэншье мэдэхэ. Зунай халуундашье орходоо үбэл хүдэлхэдэ бүрихэ хүнгэн, зохид, ажалдаа ябасатай, түргэн байдаг,—гээд, Андрей Носков үгээ дүүргэнэ.

Зураг дээрэ: А. Носков ажалдаа.

Д. Балдановай фото.

Түнхэнһөө мэдээсэнэ

АХЫНХИДАЙ КОНЦЕРТ

Аха нютагай соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэй артистнар хүршэ Түнхэнэй совхоз, колхозуудай бүхы клубуудаар айлшалжа, һонирхолтой концерт харуулба. Бүлгэмэйнь гэшүүд үсөөн—оройдоо наймaн хүнһөө бүридэһэншье һаа, хүнэй дура буляама һайн программатай. Иланга артистнар Г. Арзухаева, Р. Жамбалов гэгшэд уран гоёор дуулажа, олондо урма баяраар угтагдаа.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ҺУРАЛСАЛ

Мүнөө үеын хүсэтэ хүлэгые жолоодохын тула техникэ мэдэхэ хүсэд дүүрэн мэргэжэлтэй хүнүүд хэрэгтэй болодог. Мүн намар, хабарай халуун хаһын үедэ трактор жолоодохо хүнүүдэй үгы дээрэһээ тракторааа нэгэ халаанда хүдэлгэжэ болгогоно. Эдэ бүгэдые хараадаа абалсаһан «Восточные Саяны» колхозой хүтэлбэрилэгшэд гэшүүдэйнгээ дунда бүгэдэ ниитын һуралсал эмхидхэһэн байна. Механизаторнуудай һуралсал долоон хоногой туршада хоёр дахин үнгэргэгдэнэ. Һуралсалда хабаадаһан 15 хүн тракторист, комбайнерай мэргэжэл шудална. Һуралсалые колхозой главна инженер П. Б. Дармахеев хүтэлбэрилнэ.

С. Ардуев.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Социалис хүгжэлтын замда түйлагдаһан амжалтанууд

Янош Кадарай мэдүүлгэ

БУДАПЕШТ, декабриин 24. (ТАСС). «Непсабадшаг» газетэ тус газетын редакторнуудай асуудалнуудта Янош Кадарай үгэһэн харюунуудые мүнөөдэр толилоо. Шэнэ жэлэй ойртожо байһан дээрэһээ тэрэнэй асуудалнууд табигдаһан байгаа.

1963 оной ажахын дүнгүүд тухай тоогтоходоо, Янош Кадар иигэжэ тэмдэглээ. Венгриин промышленна үйлэдбэри түсэблэгдэһэн хэмжээндээ хүрөөд, нёдондоной хэмжээнһээ долоон процентээр дээшэлхэ байна. 5,0—5,5 процентээр ажалшадай бодото салин хүлһэн дээшэлхэ.

Хүйтэн үбэл, гандуу зун болоһон дээрэһээ түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 25 процентээр бага ороһо тарлан хуряажа абтаа, тиимэһэ капиталис оронуудһаа ороһо таряа нэмэжэ худалдан абаха хэрэгтэй болоһон байна гээд Янош Кадар сааьшань хэлээ. Тиихэтэй хамта хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэмжээн нёдондо жэлэй хэмжээндэ сасуулбал, дүрбэ үлүүтэй процентээр нэмэһэн байха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахыдахи капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ зөөри бүри ехээр һомологдоо гээд Янош Кадар тэмдэглээ.

Социалис байгуулалтын мүнөөнэй шатада хэгдэдэг партийна хүдэлмэри тухай хэлэхэдээ, коммунистнуудай эдэбхи хэшээлэй дээшэлжэ, ВСРП-гэй зэргын ургажа байһые Янош Кадар онсолон тэмдэглээ. Мүнөө партии 520.000 гэшүүтэй. Тиин 1957 оной июньһаа хойшо партиин гэшүүдэй тоо 180.000 тухай хүндөө олон болоо гээд тэрэ хэлэһэн байна.

Улаасоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ тохёолдоһон арсалдаан тухай тоогтоходо, Янош Кадар иигэжэ мэдүүлээ: ВСРП-гэй Центральна Комитет энэ асуудалые дахин зүбшэн хэлсээд, эрид шанга харааа бодол баримталһан байна. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, улаасоорондын бүхы хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй аша туһада таарууэгүй байдалнуудые элитээр хүсэеэ болихо хэрэгтэй.

Венгриин асуудал гэдэг ООН-эй Генеральна Ассамблейн зүбшөөр зүйлһөө гаргагдаһан байгаа. Энэ хадаа түрүү үзэл баримталдаг, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй илалтань болоно гэжэ Янош Кадар тооложо. Марксизм-ленинизмын хараа бодол бидэнэй батаар баримталдаг байһанай социалис түйлалтануудаа ВСРП-гэй хүтэлбэреэр венгр арадай хамжаалһанай, гайхамшагта илалтануудые түйлан, социалис хүгжэлтын замаар ургашаа найдамтайгаар дабшаһанай һайн жэшээ болохо. Венгриин улаасоорондын байдал нилээд бэхижэжэ гэжэ Янош Кадар түгэсхэлдөө хэлэһэн байна.

Грециин правительствада бэрхэшээл ушарба

ЛОНДОН, декабриин 24. (ТАСС). Грециин правительствада дахяад бэрхэшээл тохёолдоо. Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор премьер-министр Папандреу мүнөөдэр удэ багта хаан Павелда орожо, өөрынгөө правительствын тушаалһаа бууһан тухай мэдүүлгые тэрэндэ барюулаа, тэрэшэлэн парламентые тараахыень шэнэ һунгалта зарлахыень дурадхаа.

Атлантиин далай дээрэ гашуудалта ушар тохёолдобо

ПАРИЖ, декабриин 24. (ТАСС). Мароккын эрье шадар тамаржа яһаха үедэнь түймэрэй болоһон дээрэһээ Грециин «Лакони» гэжэ судна үсэгэлдэр үһанда шэнгээ. Хэдэн ороной суднанууд болон самолёдүүд «Лакониин» пассажирнуудай болон экипажые бүхэли һүниин турша соо бэдэрээ. Һүүлшын мэдээнэй ёһоор далай дээрэһээ 919 хүн абаргадаа, 24 хүн үһанда орожо үхөө гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ. Судна дээрэ ябаһан үлдэгшэ 42 хүнэй хуби заяан үшөө мэдэгдэнэгүй.

США-да үзэгдөөгүй ехэ саһан оробо

США-гай зүүн болон урда талын хэдэ хэдэн штадуудта үзэгдөөгүй ехэ саһан ороо. 30 гаран сантиметр, зарим газарта метр зузаантай саһан унаһан байна.

Саһанай ороһонһоо уламжалан, эдэ районуудай автомобильна олонхи замаар машинанууд ябахаа болёо. Зүүн болон урда штадуудай олонхи городуудай хоорондохи агаарай зам харилсаан таһалдаһан байна.

Филадельфида хэдэн арбаад зам дундуур бэшэн хаалаһан байна. Вашингтоной гураба хаагдаад харгы замай хүрэтэр дарруулсан урда тэ гэргийэ ошохын тулада хүдэлмэрээ үдэрэй дүүрэхэһээ хоёр час урда ажалһаа табигдаһан байна. Саһанай һантай тэмсэхын тулада бүхы сэнүүд элсүүлэгдэ.

(ТАСС).

Тулаалдаан үргэлжэлһөөр

НИКОЗИ, декабриин 24. (ТАСС). Алагга хюдалга хэгшэдэй болон грек полициинхидай хоорондо мүнөөдэр үдэ багта Никозиин үйлсэнүүдтэ тулалдаан үргэлжэлөө. Тэрэшэлэн пулемёдүүд хэрэглэгдэнэ. Турецкэ тэрмэ хархис этэгэдүүд Кипрын республикын президент архиепископ Макариосай ордонние буудаа. Энэ ордон туркануудай һуудаг кварталай шуу шадар хуушан городой тус оршодог юм. Транспортын ябалга хойноһоо шанга хината тоотогдохо. Кипрын армиин солдадуудай офицернүүдэ нииславэй гол үйлсэнүүдтэ харуул харана. Турецкэ бо дон гречнэскэ талаһаашье хүнэй дахяад алуулаа гэжэ газетэнүүд лон радио мэдээсэнэ.

Америкын солдат КНДР-тэ ажаһуухые хүсэбэ

ПХЕНЬЯН, декабриин 24. (ТАСС). Эндэ мүнөөдэр пресс-конференци болоожо, америкын солдат Джерри Вэйн Перриш үгэ хэлээ. Тэрэ Урда Корейһээ декабриин 6-да Корейн Арадай-Демократическа Республикын тала руу ороһон юм. Тэрэ Америкын нэгэдэхи бронетанкова дивизиин подразделенинүүдэй нэгэндэ, Урда Корейдэ танкистаар алба хэдэг байгаа. Хойто Корейн хүн зон Урда Корейн зонһоо һургаггүй һайнаар ажаһууна гэжэ КНДР-тэ ерэһэн түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн би ойлгооб. Энэ хүдэлмэригүйшүүл байхагүй, Хойто Корейн үхибүүдэй золтой хүмүүжэлтэйнүүд гээд Перриш мэдүүлээ.

Хойто Корейн тала руу ороһон шалтагаан тухайгаа дурдахадаа, Перриш иигэжэ мэдүүлээ: Урда Корейн Америкын эзэмдэлгэ хүн зондонь үхэхэ хохидол зобоон ушаруулнаа. Америкын сэрэгүүдэй тэндэ байлга ушар Америкын Холбоото Штадуудай хамгаалалтада огто холбоотой бэшэ юм.

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни — 47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни — 48-89, 33-61, корректорская — 35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического — 24-74, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 20-45, 38-30, информации — 32-74 и переводов — 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00609. Зак. № 7122.